

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra práva

Bakalářská práce

Snižování administrativní zátěže podnikatelů

Jaroslava Radová

© 2014 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Katedra práva
Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Radová Jaroslava

Veřejná správa a regionální rozvoj - k.s. Klatovy

Název práce

Snižování administrativní zátěže podnikatelů

Anglický název

Reducing the administrative burden on businesses

Cíle práce

Popis legislativy upravující živnostenské podnikání, analýza a vyhodnocení stavu vybraných právních předpisů zejména živnostenského zákona v souvislosti s projektem Zjednodušení administrativních postupů v podnikání (ZAP), návrh legislativních změn přispívajících k snížení administrativní zátěže podnikatelů

Metodika

1. Studium právních norem a odborné literatury souvisejících se živnostenským podnikáním
2. Zhodnocení legislativních změn zejména živnostenského zákona a souvisejících právních předpisů v souvislosti s projektem ZAP
3. Dotazníkové šetření u podnikatelů za účelem zjištění, jak hodnotí projekt ZAP
4. Analýza a vyhodnocení získaných dat
5. Návrhy opatření

Harmonogram zpracování

Harmonogram:

1. Sběr dat, vyhotovení zadání práce – do 30.6.2013
2. Vypracování teoretické části – do 31.1.2014
3. Vypracování praktické části – do 28.2.2014
4. Odevzdání práce dle závazných pokynů PEF ČZU

Rozsah textové části

30 - 40 stran

Klíčová slova

Podnikatel, povinnost, oznámení, úkon, zákon o živnostenském podnikání, oprávnění, živnostenský úřad, zátěž, zjednodušení, administrativa

Doporučené zdroje informací

HORZINKOVÁ, Eva. URBAN, Václav. Živnostenský zákon a předpisy související s komentářem. Linde. 2013.

ÚZ č. 906 Živnostenské podnikání. Sagit. 2012.

SALACHOVÁ, Bohumila. Právo v podnikání. Key Publishing. 2012.

NOVOTNÝ, Slavomír. Živnostenské podnikání v České republice. Univerzita Jana Amose Komenského. 2010.

ZEMÁNEK, Josef. LACINA, Jiří. Příručka pro začínající podnikatele. Computer Media. 2011

ŠÍŠKEOVÁ, Sylva. Přehled judikatury z oblasti živnostenského podnikání. Wolters Kluwer. 2010

Rádce (nejen pro začínající) podnikatele. Publikace MPO ČR

Příručka pro podnikání v roce 2010. Publikace Hospodářské komory ČR

Další literatura po dohodě s vedoucí práce.

Vedoucí práce

Světlíková Daniela, JUDr.

Termín odevzdání

březen 2014

JUDr. Jana Borská
Vedoucí katedry

prof. Ing. Jan Hron, DrSc., dr. h. c.
Děkan fakulty

V Praze dne 8.11.2013

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Snižování administrativní zátěže podnikatelů" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucí bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 14. března 2014

Jaroslava Radová

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala vedoucí práce JUDr. Daniele Světlíkové za odborné vedení, rady a připomínky v průběhu vypracování práce. Dále děkuji vedoucí živnostenského odboru Městského úřadu Klatovy Ing. Miluši Lejskové a vedoucí živnostenského odboru Městského úřadu Horažďovice Marii Šolcové za poskytnutí cenných poznatků z praxe.

V neposlední řadě děkuji své rodině za podporu a toleranci.

Snižování administrativní zátěže podnikatelů

Reducing the administrative burden on businesses

Souhrn

Bakalářská práce na téma „Snižování administrativní zátěže podnikatelů“ se zabývá stavem a vývojem legislativy upravující podnikání na území ČR zejména živnostenského zákona, souvisejících právních předpisů a jejich dopady pro podnikající fyzické osoby.

Teoretická část práce popisuje základní principy živnostenského podnikání. Dále se zaměřuje na vybraná ustanovení živnostenského zákona, která souvisí s probíhajícím vládním projektem zaměřeným na zjednodušení administrativních postupů podnikatelů při zahájení podnikání nebo v jeho průběhu. Analyzuje informační systémy státní správy, které umožňují podnikatelům komunikovat s úřady dálkovým přístupem, hodnotí činnost kontaktních míst státní správy, jejichž prostřednictvím může podnikatel současně učinit podání vůči úřadům a přibližuje možnosti elektronické komunikace podnikatelů s úřady.

V praktické části práce je proveden dotazníkový průzkum podnikatelů s cílem zjistit jejich názor na administrativní zátěž při vyřizování svých záležitostí na úřadech, jak hodnotí proces soustřeďování agend do jednoho místa a možnosti elektronické komunikace s úřady. Pro konfrontaci názorů a zkušeností mezi oběma stranami – úřadem a podnikatelem je proveden rozhovor s pracovníky obecních živnostenských úřadů.

Poznatky získané z teoretické a praktické části jsou vyhodnoceny a slouží k návrhu nových opatření.

Klíčová slova: administrativa, centrální registrační místo, oprávnění, oznámení, podnikatel, povinnost, zátěž, zjednodušení, živnostenský úřad, živnostenský zákon

Summary

Bachelor thesis on the topic “Reducing the administrative burden on businesses” describes the state and development of legislation governing business in Czech Republic, especially of trade law, related legislation and their result for businessmen.

Theoretical part describes basic principles of trade. It is also focused on some provisions of trade law, which are related with ongoing government project focused on simplification of administrative procedures for business when starting a business or during the business. It analyzes the informing systems of administration, allowing businessmen to communicate with authorities remotely, it judges the performance of government focal points, which allow the businessmen to communicate with authorities electronically.

Practical part evaluates the survey of businessmen, whose goal is to find out their opinion on administrative burden during solving their problems at the office, how they rate process of centralization agendas in one place and options of electronic communication with authorities. After confrontation of opinions and experiences between the two parties (authorities and businessmen) is used an interview with the staff of local trade offices.

Obtained knowledge from theoretical and practical part is evaluated a it is used to propose new provisions.

Keywords: administration, central registration point, authorization, notification, businessman, obligation, burden, simplification, trade office, trade law

Osnova:

1. Úvod.....	5
2. Cíl a metodika práce	6
2.1. Cíl práce.....	6
2.2. Metodika práce	6
3. Ústavní a evropský rámec podnikatelského práva.....	8
3.1. Právo podnikání.....	8
3.2. Systém práva	8
3.3. Právo EU	9
4. Živnostenské podnikání	11
4.1. Historie podnikání	11
4.2. Současná právní úprava	12
5. Živnostenský zákon	13
5.1. Všeobecná ustanovení	13
5.2. Subjekty živnostenského podnikání	14
5.3. Předpoklady živnostenského podnikání	14
5.3.1. Všeobecné podmínky provozování živnosti	15
5.3.2. Zvláštní podmínky provozování živnosti.....	15
5.4. Druhy živností	16
5.5. Překážky provozování živnosti.....	17
5.6. Pokračování v provozování živnosti při úmrtí podnikatele.....	19
5.7. Vznik, změna a zánik živnostenského oprávnění.....	20
5.7.1. Jednotný registrační formulář.....	21
5.7.2. Ohlašování živnosti.....	21
5.7.3. Řízení o koncesi	21
5.7.4. Oznámení změn údajů.....	22
5.7.5. Zánik živnostenského oprávnění.....	23
5.8. Centrální registrační místo	23
6. Elektronická komunikace podnikatelů s úřady.....	27
6.1. Czech POINT	27
6.2. Datové schránky	28
6.3. Zaručený elektronický podpis	29
6.4. Základní registry.....	30
7. Projekt Snižování administrativní zátěže podnikatelů	32

8. Připravované legislativní změny	34
8.1. Jedno inkasní místo	34
8.2. Datové úložiště	36
9. Praktická část	37
9.1. Dotazníkové šetření	37
9.2. Rozhovory	48
9.2.1. Vyjádření Městského úřadu Klatovy	48
9.2.2. Vyjádření Městského úřadu Horažďovice	50
10. Zhodnocení výsledků.....	52
11. Návrhy opatření.....	55
12. Závěr.....	58
13. Seznam použitých zdrojů.....	61
14. Seznam diagramů	63
15. Seznam grafů	63
16. Seznam příloh	63

Seznam zkratk

Czech POINT - Český podací ověřovací informační národní terminál

CRM – centrální registrační místo

ČR – Česká republika

EU – Evropská unie

IS RŽP – informační systém Registr živnostenského podnikání

JIM – jedno inkasní místo

JRF – jednotný registrační formulář

MPO – Ministerstvo průmyslu a obchodu

MÚ – Městský úřad

ZAP – zjednodušování administrativní postupů podnikatelů

ŽÚ – živnostenský úřad

1. Úvod

V České republice, již necelé čtvrt století od pádu totalitního režimu, je umožněno svobodné soukromé podnikání. Na jeho startu byla přijata četná řada nových právních předpisů, která předtím neexistovala. Vznikala nová legislativa, která by nastolila podmínky pro podnikání v různých oblastech. Samotná aplikace předpisů v praxi přinášela další vývoj legislativy - pozměňovací návrhy, nové zákony a vyhlášky, které zasáhly do života podnikatelů. Pro podnikatele jistě není snadné se v právních předpisech orientovat, sledovat všechny změny a přizpůsobit se jim. Řada podnikatelů se setkala s byrokratickými požadavky, které hodnotí jako zbytečné „papírování“. Ke splnění právních povinností musí vynaložit nejen finanční prostředky, ale jsou kráceni i o svůj čas, který by jinak mohli věnovat provozu své živnosti.

V roce 2005 vznikl nový projekt podpořený vládou ČR s cílem zhodnotit legislativu upravující podnikání a navrhnout takové změny, které by vedly ke snížení administrativní zátěže podnikatelů. Zaměření projektu se především týká administrativních úkonů podnikatelů ke splnění informačních povinností vůči orgánům státní správy. Začaly se tak nalézat způsoby, jak byrokratické požadavky alespoň zredukovat případně zcela odstranit. Například rychlým vývojem informačních technologií a vznikem nových informačních systémů veřejné správy lze docílit toho, že určitá data „obíhají“ mezi úřady, aniž by sám podnikatel musel úřady „obíhat“ nebo se zavádí formuláře v elektronické podobě. Tomu se nová legislativa začíná přizpůsobovat a propojením informačních systémů se tak děje. Na druhou stranu i podnikatelé mají možnost komunikovat s úřady elektronickou cestou. Tento trend se dotkl jistě každého a nutno počítat s tím, že se bude nadále rychle rozvíjet. S elektronickou komunikací se mohou lidé setkat v různých životních situacích.

Vládní projekt Snižování administrativní zátěže podnikatelů analyzuje právní systém plošně ve všech oblastech podnikání a hledá řešení, jak vybrané informační povinnosti podnikatelů zrušit případně nějakým způsobem regulovat.

Bakalářská práce se podrobněji zaměřuje na právní úpravu živnostenského podnikání, s ní související právní předpisy a jejich dopady na podnikající fyzické osoby.

2. Cíl a metodika práce

2.1. Cíl práce

Cílem bakalářské práce je popsat legislativu upravující živnostenské podnikání na území České republiky stanovenou především zákonem č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů a souvisejícími právními předpisy. Zjistit stav a průběh změn právních ustanovení, která zásadním způsobem ovlivňují jednání podnikajících fyzických osob s orgány státní správy v souvislosti s projektem zaměřeným na snižování administrativní zátěže podnikatelů. Zhodnotit elektronizaci státní správy, zda přispívá k zjednodušování administrativních postupů v podnikání a k poklesu informačních povinností podnikatelů vůči orgánům státní správy. Dále popsat nástroje umožňující elektronickou komunikaci podnikatelů s orgány státní správy. Na základě zjištěných poznatků navrhnout nová opatření.

2.2. Metodika práce

Teoretická část bakalářské práce bude vycházet z analýzy právních předpisů, odborné literatury a internetových zdrojů, které souvisejí s živnostenským podnikáním fyzických osob. Následně bude vytvořena literární rešerše, která poskytne ucelený přehled o dané problematice a bude sloužit pro zpracování navazující praktické části.

V praktické části se bude vyhodnocovat elektronizace státní správy, zjednodušování administrativních postupů a využívání elektronické komunikace s orgány státní správy. K tomu se použijí 2 metody, a to dotazníkové šetření podnikatelů a rozhovory s vedoucími pracovníky obecních živnostenských úřadů.

Dotazníkové šetření se zaměří cíleně na fyzické osoby podnikající v režimu živnostenského zákona, v počtu 100 respondentů. K průzkumu se využije dotazníková služba dostupná na internetových stránkách www.vyplnto.cz¹, která umožňuje vytvořit elektronickou podobu dotazníku přístupnou na internetových stránkách pod svým vlastním odkazem.

¹ DEMČÁK, Marek. *Řešení pro Váš online průzkum* [on-line]. Vyplnto.cz. Dostupný z WWW: <http://www.vyplnto.cz/>

Respondenti budou požádáni o vyplnění dotazníku osobní návštěvou nebo prostřednictvím elektronické pošty.

Osobní návštěva proběhne v místě sídla, provozovny nebo bydliště podnikatele nacházející se na území okresu Klatovy. Podnikatelé budou požádáni o svoji e-mailovou adresu, na kterou obdrží internetový odkaz na dotazník. Při osobním kontaktu lze respondenty blíže informovat o předmětu dotazníkového šetření, aby nezaujali odmítavý postoj. Respondenti mohou požádat o upřesňující informace.

Kromě osobního kontaktování budou podnikatelé požádáni o vyplnění dotazníku prostřednictvím elektronické pošty tak, že internetový odkaz dotazníku obdrží na své e-mailové adresy zveřejněné na internetových stránkách www.seznam.cz² v sekci Firmy působící v rámci okresu Klatovy. Rozesílání e-mailů proběhne rychlým způsobem s minimálními finančními a časovými náklady.

Dotazník bude obsahovat 15 uzavřených otázek s předem nastavenými odpověďmi. Respondent zvolí tu variantu odpovědi, která nejvíce vystihne jeho názor. Část otázek bude v prostém tvaru s výběrem ze dvou odpovědí; část otázek umožní zvolit únikovou odpověď, pokud by respondent nemohl daný problém posoudit; část otázek nabídne výběr z více možných odpovědí, ze kterých bude respondent čerpat.

Získaná data z elektronického dotazování se vyhodnotí a zpracují do konečných výsledků včetně grafů, které znázorní výsledné hodnoty zjišťovaných skutečností.

Pro kvalitní vyhodnocení celé problematiky proběhne polostrukturovaný rozhovor s vedoucími pracovníky živnostenských odborů Městského úřadu v Klatovech a v Horažďovicích, kteří zodpoví předem připravené otázky s možností průběžného doplnění o další otázky. Účelem rozhovoru je zjistit informace o vyřizování živnostenské agendy v praxi a zkonfrontovat názory a zkušenosti obou stran – úřadu a podnikatele.

Na základě vyhodnocení zjištěných skutečností k dané problematice budou navržena nová opatření.

² *Seznam – Najdu tam, co neznám* [on-line]. Praha: Seznam.cz, a.s. Dostupný z WWW: <http://www.seznam.cz/>

3. Ústavní a evropský rámec podnikatelského práva

Podnikatelské právo je vykonáváno na základě nezadatelného a nezcizitelného ústavního práva, které je garantováno ústavním pořádkem ČR.

3.1. Právo podnikání

Základní práva každého jedince jako právo podnikat a svoboda podnikání jsou garantována Ústavou ČR³ a Listinou základních práv a svobod, Čl. 26 odst. 1: *“Každý má právo na svobodnou volbu povolání a přípravu k němu, jakož i právo podnikat a provozovat jinou hospodářskou činnost.”*⁴ Navazující ustanovení Listiny dává možnost stanovit zákonem podmínky a omezení pro výkon určitých povolání nebo činností.

Tato práva nejsou zaručována pouze ústavním pořádkem ČR. Po vstupu ČR do EU v roce 2004 se součástí českého právního řádu stalo i právo evropské. Konkrétně právo svobodného podnikání je zakotveno v Článku 16 Listiny základních práv Evropské unie: *“Svoboda podnikání je uznána v souladu s právem EU a vnitrostátními zákony a zvyklostmi.”*⁵ Tento dokument byl vytvořen již v roce 2000, ale až v roce 2009 v důsledku Lisabonské smlouvy, se stal aktem právně závazným a zařadil se mezi primární prameny EU, tj. akty s nejvyšší právní silou.

3.2. Systém práva

Systém práva tvoří komplexní celek s poměrně komplikovanou strukturou, a proto není jednoduché se v něm dobře orientovat.

Právní systém se člení z několika hledisek a tím lze získat základní přehled o pravidlech a principech vztahujících se na tu konkrétní část právního systému. Právní systém nelze považovat za fixní a neměnný. Vývojem a příchodem nových právních úprav vznikají i nové přístupy k dělení právního systému.

Základní dělení práva vychází původně z práva římského, které rozlišovalo právo civilní a právo církevní. Současně rozlišovalo právo soukromé a právo veřejné.

Soukromé právo upravuje právní vztahy subjektů (fyzických i právnických osob). Zásadním znakem přitom platí rovnost a nezávislost všech účastníků. Tyto vztahy vznikají

³ Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů

⁴ Usnesení č. 2/1993 Sb., o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součásti ústavního pořádku České republiky

⁵ OUTLÁ, A. et al., *Veřejnoprávní aspekty podnikání*, s. 9

na základě projevené vůle účastníků, typická je pro ně smluvní volnost. Přitom platí zásada legální licence, tedy princip tzv. co není zakázáno, je dovoleno.

Veřejné právo upravuje vzájemné vztahy veřejných osob (zejména orgánů veřejné moci) a druhých účastníků. Zde platí typická nerovnost postavení osob, veřejná osoba má postavení vrchnostenské. Pro příklad veřejnoprávního odvětví lze uvést trestní právo, kde orgány veřejné moci dohlíží na dodržování platných trestních norem a v případě jejich porušení mohou ukládat sankce. Pro veřejnoprávní subjekty je klíčová zásada, že veřejnoprávní orgány jsou vázány zákonem a mohou jednat jen v jeho mezích.⁶

System práva se dále dělí podle jednotlivých právních odvětví, upravující danou oblast jedním zákonem (např. právo ústavní, občanské, živnostenské apod.) nebo úpravy na základě věcné souvislosti vyjádřené ve více pramenech práva (právo stavební, smluvní, soutěžní apod.). Vývojem společnosti se průběžně formulují nová právní odvětví např. právo informačních technologií.

V tzv. kontinentálním právním systému platném v celé kontinentální Evropě se jednotlivé právní normy ještě dělí hierarchicky podle jakou mají tzv. právní sílu. Tvoří jakousi pyramidu právních norem podle jejich právní síly. Na vrcholku pyramidy jsou právní normy s nejvyšší právní silou a v nižších vrstvách právní normy s menší právní silou, tyto nesmí být v rozporu s právní normou vyššího stupně.⁷

Hierarchie českých právních norem je dána samotným ústavním pořádkem, výsadní postavení mají ústavní normy a dále jsou vymezeny účinky podzákonných norem. Od vstupu České republiky do Evropské unie dne 1. května 2004 se do této pyramidy navíc začlenily právní normy EU, které jsou nadřazené vnitrostátnímu právu.⁸

3.3. Právo EU

Ze strany nejvyššího soudního orgánu EU – Evropského soudního dvoru byla v minulosti opakovaně judikována zásada nadřazenosti evropského práva právu členských států. Tato zásada platí mezi jakýmkoli závazným aktem evropského práva a jakoukoli vnitrostátní právní normou, včetně normy ústavní, pokud upravuje práva a povinnosti fyzických a právnických osob. Ústavní soudy některých členských států měly odmítavý postoj se jednoznačně a bezvýjimečně podvolit zásadě nadřazenosti. Tento spor postupem času

⁶ OUTLÁ, A. et al., *Veřejnoprávní aspekty podnikání*, s. 10

⁷ OUTLÁ, cit. 6, s. 11

⁸ Tamtéž, s. 12

vykrystalizoval tak, že ústavní soudy princip nadřazenosti respektují, ale vyhrazují si právo kontroly úrovně ochrany lidských práv na úrovni EU. Pokud by evropské právo snižovalo standard ochrany lidských práv, mohou ústavní soudy členských států odmítnout nadřazenost evropského práva.⁹

Prameny práva EU lze rozdělit takto:

1. Primární právo někdy označované za ústavní právo EU, které tvoří mezinárodní smlouvy upravující základní principy vztahů členských států. Jde o základní smlouvy, protokoly, prohlášení, včetně Lisabonské smlouvy.
2. Sekundární právo tvoří legislativní akty přijaté jednotlivými unijními orgány v rámci vnitřního legislativního procesu EU, zejména:
 - a) nařízení – obecně závazný předpis pro každého v celé EU včetně členských států, fyzických i právnických osob, bezprostředně použitelný a účinný v každém členském státě
 - b) směrnice – evropský právní předpis závazný pro každý členský stát s tím, že požadovaný cíl směrnice státy implementují do svého práva v dané lhůtě
 - c) rozhodnutí – závazné pouze pro určené konkrétní adresáty
 - d) doporučení a stanoviska – nejsou právně závazné ani vynutitelné, přesto vyjadřují představu orgánů EU o správném a žádoucím jednání v dané oblasti
 - e) soudní rozhodnutí – ovlivňují aplikaci a výklad právních předpisů, i když se týkají pouze účastníků daného sporu.¹⁰

Právo EU je charakteristické tím, že představuje svébytný právní systém, který má zásadní účinky na právní řády všech členských států a tím zasahuje každého jednotlivce, fyzické i právnické osoby. Členské státy se ve své podstatě vzdaly neomezené suverenity a částečně ji omezily ve prospěch EU.¹¹ Na tuto problematiku poukazují s výhradami tzv. euroskeptici.

Z pohledu podnikání je možné konstatovat, že vstupem České republiky do EU se podnikatelům otevřel volný přístup na celoevropský trh zboží a služeb, podnikatelé mají

⁹ OUTLÁ, A. et al., *Veřejnoprávní aspekty podnikání*, s. 14

¹⁰ OUTLÁ, cit. 9, s. 19

¹¹ Tamtéž, s. 21

nové příležitosti k realizaci svého podnikatelského ducha a záleží na každém z nich, jak těchto možností využijí.

4. Živnostenské podnikání

Provozování živnostenského podnikání a jeho legislativní formování sahá poměrně hluboko do minulosti a svým způsobem kopíruje přerod společenského řádu od feudalismu ke kapitalismu.

4.1. Historie podnikání

Samotné počátky této činnosti se datují do období 10. až 15. století, kdy základem podnikání byla domácí řemesla. Prudkým růstem počtu obyvatel a přesunem populace z venkova do měst nabývalo podnikání na významu.

Řemeslnické živnosti se provozovaly pod správou sdružených řemeslníků tzv. cechů. Každé řemeslo ve městě mělo svůj cech (pořádek), který propůjčoval živnostenské oprávnění a jakýmsi živnostenským řádem určoval pravidla pro určitou živnost. Cechy lze vnímat i jako ochranu před nežádoucí konkurencí. Nejstaršími z nich byl cech mincovní a cech krejčích.¹² Během své existence prošly řadou zlomových období, od absolutní volnosti až k jejich omezování panovníkem. V 17. a 18. století byla cechovní organizace živností ohrožována tehdejší hospodářskou politikou. Cechovní struktura pomalu ztrácela své výsadní postavení a práva. Nově vznikající živnosti nemohly spravovat cechovní organizace a starší živnosti se vymanily z cechovní vázanosti. Vznikala průmyslová velkovýroba, která ovlivnila právní úpravu živnostenských poměrů vydáváním patentů a řemeslnických a továrních řádů platných pro celý stát. Následně sám stát propůjčil svými orgány živnostenská oprávnění a cechy byly využívány spíše jako poradní technické orgány. To lze považovat za počátky koncesní soustavy živnostenské politiky.¹³

Dalším mezníkem v historii podnikání nejen v českých zemích byl "Císařský patent č. 227/1859 ř.z., daný dne 20. prosince 1859, jímž se vydává a od 1. května 1860 počínajíc v působnost uvádí řád živnostenský pro celý rozsah říše (kromě správního obvodu

¹² JARONĚK, Petr. *Historie podnikání v Čechách: Jak to všechno začalo a kdy vznikly první podniky?* [online]. Mladý podnikatel.cz, 2013-03-22 [cit. 2013-09-02]. Dostupný z WWW: <<http://mladypodnikatel.cz/historie-podnikani-v-cechach-t4444>>

¹³ NOVOTNÝ, S., *Živnostenské podnikání v České republice*, s. 8

benátského a Vojenské hranice)”. Tento patent císaře Františka Josefa je poměrně obsáhlý předpis upravující podnikání tehdejších živnostníků, rozlišoval živnosti svobodné, řemeslné a koncesované, reguloval vydávání živnostenských listů nebo propůjčení koncesí apod. Nastolil přemíru volnosti při provozování živností, která vedla k nárůstu počtu řemeslníků, ale tím k zhoršení kvality výrobků a služeb. To vedlo k několika novelizačním patentu, např. v roce 1883 zavedl tzv. institut živnostenských inspektorů a nařizoval živnostníkům členství v živnostenských společenstvech.¹⁴

Patent paradoxně platil až do roku 1965, ale fakticky útlum skutečného živnostenského podnikání nastal hned v roce 1948. V letech 1965 až 1989 se v podmínkách centralizovaného direktivního plánování národního hospodářství prakticky soukromý sektor nemohl uplatnit a živnostenské podnikání nebylo nijak právně zakotveno.¹⁵ Pouze v 80. letech vláda ČSR umožnila vydáním několika nařízení poskytovat služby občany při svém hlavním zaměstnání.

Zásadní změny v oblasti živnostenského podnikání přinesl listopad roku 1989 a zejména z. č. 105/1990 Sb., o soukromém podnikání občanů, který s účinností od 1. května 1990 umožnil svobodné provozování podnikatelské činnosti. Tento zákon byl “základním stavebním kamenem” pro přijetí živnostenského zákona.

4.2. Současná právní úprava

V současné době je živnostenské podnikání na území ČR upraveno zákonem č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon) účinný od 1. ledna 1992. Je základní veřejnoprávní normou upravující základní vztahy mezi podnikatelem a státem a stanoví kontrolu nad jejich dodržováním.

¹⁴ *Historie obchodních a živnostenských komor na území českých zemí* [on-line]. Praha: HOSPODÁŘSKÁ KOMORA ČESKÉ REPUBLIKY, 2011 [cit. 2013-09-05]. Dostupný z WWW: <http://www.komora.cz/historie/historie-obchodnich-a-zivnostenskych-komor-na-uzemi-ceskych-zemi.aspx>

¹⁵ NOVOTNÝ, S., *Živnostenské podnikání v České republice*, s. 9

5. Živnostenský zákon

Živnostenský zákon byl od svého přijetí v roce 1991 více než stokrát novelizován s různými vlivy a dopady na podnikatelskou sféru. Tato norma není jediná, která ovlivňuje podmínky podnikání, souvisí s dalšími právními předpisy.

5.1. Všeobecná ustanovení

Pod pojmem podnikatel se dle obecné právní úpravy tj. dle občanského zákoníku rozumí ten, „*kdo samostatně vykonává na vlastní účet a odpovědnost výdělečnou činnost živnostenským nebo obdobným způsobem se záměrem činit tak soustavně za účelem dosažení zisku, je považován se zřetelem k této činnosti za podnikatele.*“¹⁶

Na tuto obecnou definici navazuje živnostenský zákon, který vymezuje podnikatele jako „*fyzickou nebo právnickou osobu, provozující živnost, splní-li podmínky stanovené tímto zákonem.*“¹⁷

Živnost je definována jako „*soustavná činnost provozovaná samostatně, vlastním jménem, na vlastní odpovědnost, za účelem dosažení zisku a za podmínek stanovených tímto zákonem.*“¹⁸

Soustavností se rozumí výkon činností v určitém časovém intervalu nebo pravidelně se opakující např. sezónní provoz letního kempu, nikoliv činnost nahodilá nebo jednorázová. Samostatnost lze vyjádřit jako svobodnou vůli podnikatele rozhodovat o druhu podnikání, organizaci práce, časovém harmonogramu apod.

Vlastním jménem znamená, že podnikatel vystupuje v rámci právních vztahů buď jako fyzická osoba pod svým jménem a příjmením; pokud je zapsán v obchodním rejstříku vystupuje pod svou obchodní firmou.¹⁹

Vlastní odpovědnost při provozování živnosti vyjadřuje odpovědnost podnikatele za veškeré své závazky plynoucí z podnikatelské činnosti.

¹⁶ § 420 odst. 1 zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

¹⁷ § 5 odst. 1 zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů

¹⁸ § 2 zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů

¹⁹ „Obchodní firma je jméno, pod kterým je podnikatel zapsán do obchodního rejstříku“ dle ust. § 423 odst. 1 věty první zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

Účel dosažení zisku je bez pochyb cílem každého podnikání a postačuje, aby podnikatel svoji činností alespoň k dosažení zisku směřoval. Faktické dosažení zisku se nepožaduje, postačuje, je-li zde takový úmysl.²⁰

Živnostenský zákon jasně definuje podmínky pro provozování živnosti, které musí podnikatel dodržovat.

K tomu, aby činnost podnikatele byla považována za živnost, je nutno, aby tato činnost naplňovala všechny uvedené znaky živnosti současně.

Z opačného pohledu zákon taxativně vymezuje, jaké činnosti nejsou živností. Vzhledem k jejich povaze a pro svůj význam vyžadují zvláštní samostatnou zákonnou úpravu. Jedná se např. o provozování činnosti vyhrazené zákonem státu nebo určené právnické osobě, využívání výsledků duševní tvůrčí činnosti podle autorského zákona, restaurování kulturních památek, vyjmenovaná svobodná povolání (činnost lékařů, advokátů, notářů, daňových poradců), činnost bank, směnárny, pojišťoven, penzijních fondů, hornická činnost, výroba elektřiny, plynu, provozování dráhy a další.²¹

5.2. Subjekty živnostenského podnikání

Živnost může provozovat každá fyzická osoba²² nebo právnická osoba²³, splní-li podmínky stanovené živnostenským zákonem. Fyzická osoba s bydlištěm nebo právnická osoba se sídlem na území ČR se považuje za českou osobu. Bydlištěm na území ČR se rozumí trvalý pobyt na jejím území.

Živnostenský zákon taktéž umožňuje provozovat živnosti zahraničním osobám - fyzickým osobám, které nemají bydliště na území ČR, nebo právnickým osobám, které nemají sídlo na území ČR. Zahraniční osoby včetně azylantů a jejich rodinných příslušníků mohou podnikat na území ČR za stejných podmínek a ve stejném rozsahu jako osoby české.

5.3. Předpoklady živnostenského podnikání

Základními předpoklady pro získání živnostenského oprávnění je splnění všeobecných a zvláštních podmínek pro provozování živnosti.

²⁰ HORZINKOVÁ, E., URBAN, V., *Živnostenský zákon a předpisy související s komentářem*, s. 21

²¹ SALACHOVÁ, B., *Právo v podnikání*, s. 24

²² „Každý člověk má vrozená, již samotným rozumem a citem poznatelná přirozená práva, a tudíž se považuje za osobu“ dle ust. § 19 odst.1 věty první zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

²³ „Právnická osoba je organizovaný útvar, o kterém zákon stanoví, že má právní osobnost, nebo jehož právní osobnost zákon uzná“ dle ust. § 20 odst. 1 věty první zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

5.3.1. Všeobecné podmínky provozování živnosti

Všeobecné podmínky provozování živnosti fyzickými osobami, pokud živnostenský zákon nestanoví jinak, jsou:

- plná svéprávnost, kterou lze nahradit přivolením soudu k souhlasu zákonného zástupce nezletilého k samostatnému provozování podnikatelské činnosti
- bezúhonnost.²⁴

Svéprávnost je způsobilost nabývat pro sebe vlastním právním jednáním práva a zavazovat se k povinnostem.²⁵

„Plně svéprávným se člověk stává zletilostí. Zletilosti se nabývá dovršením osmnáctého roku věku.“ Před nabytím zletilosti se plně svéprávnosti nabývá uzavřením manželství nebo přiznáním svéprávnosti.²⁶ V takovém případě svéprávnost přiznává soud na návrh nezletilého anebo na návrh jeho zákonného zástupce.²⁷

Souhlasem zákonného zástupce a přivolením soudu k samostatnému provozování obchodního závodu nebo k jiné obdobné výdělečné činnosti se nezletilý stává způsobilý k jednáním, jež jsou s touto činností spojena. Přivolení soudu nahrazuje podmínku určitého věku, je-li stanovena pro výkon určité výdělečné činnosti jiným právním předpisem.²⁸

Bezúhonnost se standardně u občanů ČR prokazuje výpisem z evidence Rejstříku trestů, který si živnostenský úřad opatří elektronickým dálkovým přístupem. Pro občany ostatních členských států EU a občany tzv. třetích zemí je předkládání dokladů o bezúhonnosti upraveno samostatně. Doklady o bezúhonnosti nesmí být starší než 3 měsíce.

5.3.2. Zvláštní podmínky provozování živnosti

Zvláštními podmínkami pro provozování živnosti se rozumí splnění odborné nebo jiné způsobilosti, pokud ji živnostenský zákon nebo jiný zvláštní předpis vyžadují.²⁹ Splnění

²⁴ § 6 odst. 1 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů

²⁵ § 15 odst. 2 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

²⁶ § 30 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

²⁷ § 37 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

²⁸ § 33 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

²⁹ § 7 odst. 1 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů

této podmínky se prokazuje pro provozování živností řemeslných, vázaných a koncesovaných. Pokud podnikatel nespĺňuje podmínky odborné způsobilosti, může živnost provozovat prostřednictvím odpovědného zástupce.³⁰

Živnostenský zákon dále umožňuje občanům ČR, občanům jiného členského státu EU nebo smluvního státu Dohody o Evropském hospodářském prostoru nebo Švýcarské konfederace prokazování doklady o odborné kvalifikaci, kterou získali nebo tuto činnost vykonávali v jiném členském státě EU, jiném smluvním státě Dohody o Evropském hospodářském prostoru nebo Švýcarské konfederaci.³¹

5.4. Druhy živností

Základní rozdělení živností tvoří živnosti ohlašovací a koncesované.

Ohlašovací živnosti se dále člení na řemeslné, vázané a živnost volnou. Toto rozdělení vychází z požadavku na splnění odborné způsobilosti. U živností řemeslných se prokazuje doklady vyjmenovanými v § 21 a § 22 živnostenského zákona (např. výuční list v oboru, doklad o absolvování rekvalifikačního kursu, doklad o vykonané praxi v oboru apod.), u živností vázaných jsou požadavky na odbornou způsobilost stanoveny přílohou č. 2 živnostenského zákona. Pro živnost volnou „Výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona“ se odborná způsobilost nevyžaduje.

Ohlašovací živnosti mohou být provozovány na základě ohlášení.

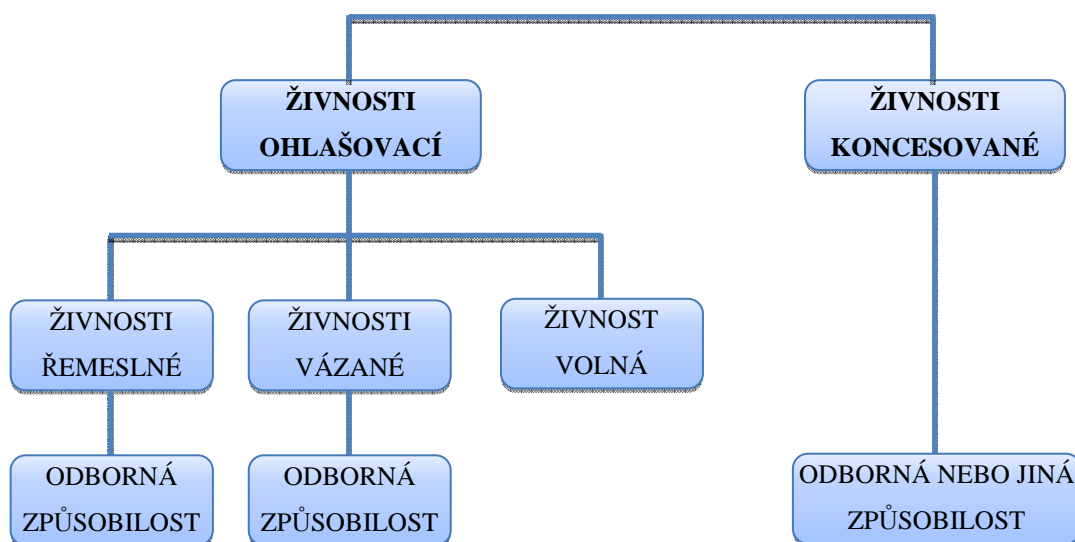
Pro koncesované živnosti je odborná nebo jiná způsobilost dle zvláštního právního předpisu vymezena v příloze č. 3 živnostenského zákona, mohou být provozovány na základě udělené koncese.³²

³⁰ § 11 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů

³¹ § 7 odst. 5 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů

³² § 9 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů

Diagram č. 1 – Druhy živností

zdroj: NOVOTNÝ, S., Živnostenské podnikání v České republice, s. 57, vlastní zpracování

5.5. Překážky provozování živnosti

Překážkami provozování živnosti jsou živnostenským zákonem uvedené skutečnosti, jejichž vznik má za následek omezení práva podnikat, případně získat a mít živnostenské oprávnění. Ve vztahu k podnikání fyzických osob se jedná o tyto překážky:

- Překážka související s insolvenčním řízením podle zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů:
 - živnost nemůže provozovat fyzická osoba, na jejíž majetek byl prohlášen konkurs a zároveň insolvenční soud rozhodne o prodeji jejího obchodního závodu³³ jedinou smlouvou nebo rozhodne ukončit provozování závodu,³⁴

³³ „obchodní závod (dále jen “závod“) je organizovaný soubor jmění, který podnikatel vytvořil a který z jeho vůle slouží k provozování jeho činnosti“ podle ust. § 502 věta první zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

³⁴ § 8 odst. 1 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů

- živnost nemůže provozovat fyzická osoba, a to po dobu 3 let od právní moci rozhodnutí o zamítnutí insolvenčního návrhu proto, že majetek dlužníka nebude postačovat k úhradě nákladů insolvenčního řízení. Živnost dále nemůže provozovat fyzická osoba, a to po dobu 3 let od právní moci rozhodnutí o zrušení konkursu proto, že majetek dlužníka je zcela nepostačující pro uspokojení věřitelů. ŽÚ může prominout překážku, jestliže dlužník prokáže, že u něho jsou splněny předpoklady pro řádné plnění povinností při podnikání a pro řádné plnění finančních závazků.³⁵

Jestliže soud, který v insolvenčním řízení řeší úpadek nebo hrozící úpadek, nařídil předběžné opatření omezit nakládání s majetkovou podstatou, může tato osoba učinit úkony související se vznikem, změnou nebo zrušením živnostenského oprávnění jen s písemným souhlasem předběžného insolvenčního správce.³⁶

V průběhu insolvenčního řízení může fyzická osoba, na jejíž majetek byl prohlášen konkurs, činit úkony související se vznikem, změnou nebo zrušením živnostenského oprávnění jen s písemným souhlasem insolvenčního správce.³⁷

- Překážka provozování živnosti související s rozhodnutím soudu nebo správního orgánu:
 - fyzická osoba, které byl soudem nebo správním orgánem uložen trest nebo sankce zákazu činnosti týkající se provozování živnosti v oboru nebo příbuzném oboru,³⁸ nemůže po dobu trvání tohoto zákazu tuto živnost provozovat. Pokud se jedná o živnost volnou (viz bod 5.3.), nemůže tato osoba provozovat činnost v rámci živnosti volné, na kterou se vztahuje trest nebo sankce zákazu činnosti, a to po dobu trvání tohoto zákazu; provozování ostatních činností v rámci živnosti volné zůstává nedotčeno.³⁹

³⁵ § 8 odst. 2 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů

³⁶ § 8 odst. 3 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů

³⁷ § 8 odst. 4 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů

³⁸ příbuzným oborem se rozumí obor, který využívá stejných nebo podobných pracovních postupů a odborných znalostí podle § 7 odst. 4 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů

³⁹ § 8 odst. 5 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů

- Překážka provozování živnosti související s rozhodnutím ŽÚ o zrušení živnostenského oprávnění:
 - živnost nemůže provozovat fyzická osoba, které bylo zrušeno živnostenské oprávnění podle § 58 odst. 2 nebo 3 živnostenského zákona
 - živnost nemůže provozovat fyzická osoba, která byla členem statutárního orgánu právnické osoby, které bylo zrušeno živnostenské oprávnění podle § 58 odst. 2 nebo 3 živnostenského zákona, a to v době, kdy nastaly nebo trvaly skutečnosti vedoucí ke zrušení živnostenského oprávnění této právnické osobě; to neplatí v případě, že fyzická osoba, která byla členem statutárního orgánu, prokáže, že vynaložila veškeré úsilí, které po ní bylo možno požadovat, aby porušení povinnosti, které vedlo ke zrušení živnostenského oprávnění právnické osoby, zabránila.⁴⁰

V těchto případech může fyzická osoba ohlásit ohlašovací živnost nebo požádat o udělení koncese v oboru nebo příbuzném oboru nejdříve po uplynutí 3 let od právní moci rozhodnutí o zrušení živnostenského oprávnění. Žádost o udělení koncese v jiném oboru může podnikatel podat nejdříve po uplynutí 1 roku od právní moci rozhodnutí o zrušení živnostenského oprávnění.⁴¹

5.6. Pokračování v provozování živnosti při úmrtí podnikatele

V případě úmrtí podnikatele mohou v provozování živnosti pokračovat až do skončení řízení o projednání dědictví:

- správce pozůstalosti, anebo vykonavatel závěti, náleží-li mu správa pozůstalosti,
- dědicové ze zákona, pokud není dědiců ze závěti,
- dědicové ze závěti a pozůstalý manžel nebo partner, i když není dědicem, je-li spoluvlastníkem majetku používaného k provozování živnosti,
- pozůstalý manžel nebo partner, pokud v živnosti nepokračují dědicové.⁴²

Pokud výše uvedené osoby hodlají pokračovat v provozování živnosti na základě oprávnění zemřelého podnikatele, jsou povinny tuto skutečnost oznámit ŽÚ ve lhůtě

⁴⁰ § 8 odst. 6 písm. a) a b) zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů

⁴¹ § 8 odst. 7 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů

⁴² § 13 odst. 1 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů

3 měsíců ode dne úmrtí podnikatele. Marným uplynutím této lhůty zaniká živnostenské oprávnění zemřelého podnikatele dnem jeho úmrtí.

Nesplňují-li tyto osoby všeobecné nebo zvláštní podmínky provozování živnosti nebo jsou u nich překážky provozování živnosti anebo nemají pobyt na území ČR, pokud to živnostenský zákon vyžaduje, musí neprodleně ustanovit odpovědného zástupce.⁴³

Dalšími osobami oprávněnými pokračovat v provozování živnosti jsou:

- insolvenční správce ustanovený soudem podle zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů; nejdéle však do skončení insolvenčního řízení, a likvidační správce,
- svěřenský správce, pokud byl závod pořízením pro případ smrti vložen do svěřenského fondu.

Tyto osoby jsou povinny oznámit pokračování v provozování živnosti ve lhůtě 1 měsíce ode dne úmrtí podnikatele. Pokud byli do funkce ustanoveni později, činí lhůta pro oznámení 1 měsíc od ustanovení do funkce. Nesplňují-li zvláštní podmínky provozování živnosti, jsou povinny neprodleně ustanovit odpovědného zástupce.⁴⁴

5.7. Vznik, změna a zánik živnostenského oprávnění

Pokud fyzická osoba hodlá provozovat ohlašovací živnost, je to povinna ohlásit živnostenskému úřadu, v případě koncesované živnosti podat žádost o vydání koncese.

Podání podle živnostenského zákona se může učinit u kteréhokoliv obecního živnostenského úřadu⁴⁵ bez ohledu na adresu bydliště podnikatele. Obecní ŽÚ nemá určenou místní příslušnost k vyřizování podání. Takže je na volbě podnikatele, na jaký ŽÚ se obrátí.

⁴³ § 13 odst. 2 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů

⁴⁴ § 13 odst. 4 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů

⁴⁵ § 71 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů

5.7.1. Jednotný registrační formulář

K podání podle živnostenského zákona slouží Jednotný registrační formulář (JRF) vydaný Ministerstvem průmyslu a obchodu.⁴⁶ Tento formulář se používá v listinné nebo elektronické podobě a nahrazuje různé typy formulářů pro podání na živnostenském úřadě. Elektronická verze JRF je rovněž dostupná na internetových stránkách Živnostenského rejstříku na adrese www.rzp.cz. Podnikatel si může zdarma stáhnout aplikaci k vytvoření a odeslání JRF ze svého počítače. JRF musí podnikatel podepsat platným kvalifikovaným certifikátem (viz bod 6.3.). Toto podání zpracuje příslušný obecní ŽÚ, který si podnikatel označí.

5.7.2. Ohlašování živnosti

Živnostenské oprávnění pro ohlašovací živnosti vzniká dnem ohlášení. Živnostenský zákon stanoví náležitosti údajů a dokladů, které se k ohlášení připojí. Pokud podnikatel splní všechny podmínky, ŽÚ provede zápis do živnostenského rejstříku a ve lhůtě do 5 pracovních dnů vydá výpis.⁴⁷ V případě, že ohlášení živnosti nemá předepsané náležitosti, ŽÚ vyzve podnikatele v přiměřené lhůtě k odstranění závad. Odstraní-li podnikatel závady ve stanovené lhůtě, považuje se ohlášení od počátku za bezvadné. Neodstraní-li podnikatel závady, ŽÚ zahájí řízení a rozhodne o tom, že živnostenské oprávnění ohlášením nevzniklo.⁴⁸

5.7.3. Řízení o koncesi

Pokud podnikatel hodlá provozovat koncesovanou živnost, musí podat žádost o vydání koncese. Živnostenský zákon stanoví náležitosti žádosti o koncesi. Jsou-li pro provozování živnosti stanoveny podmínky odborné nebo jiné způsobilosti, přiloží prokazující doklady. Je-li řízení o udělení koncese vázáno oprávněním nebo povolením nebo vyjádřením orgánu státní správy, ŽÚ mu předloží žádost o koncesi spolu se všemi doklady k zaujetí

⁴⁶ HORZINKOVÁ, E., URBAN, V., *Živnostenský zákon a předpisy související s komentářem*, s. 98

⁴⁷ § 47 odst. 1 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů

⁴⁸ § 47 odst. 5 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů

stanoviska. Tento orgán je povinen zaujmout stanovisko do 30 dnů od doručení žádosti. Stanoviskem je ŽÚ vázán.⁴⁹

Po splnění všeobecných a zvláštních podmínek pro provozování živnosti živnostenský úřad rozhodne o udělení koncese a do 5 dnů ode dne nabytí právní moci provede zápis do živnostenského rejstříku a podnikateli vydá výpis.⁵⁰

5.7.4. Oznámení změn údajů

Podnikatel je povinen živnostenskému úřadu oznámit všechny změny a doplnění týkající se údajů a dokladů, které jsou stanoveny pro ohlášení živnosti (žádost o koncesi) a předložit o nich doklady do 15 dnů ode dne jejich vzniku. To neplatí, pokud jde o změny a doplnění již zapsané v základních registrech, v obchodním rejstříku nebo v informačním systému evidence obyvatel anebo v informačním systému cizinců, pokud je podnikatel cizincem. Změny a údaje získané z těchto registrů a systémů zapíše živnostenský úřad bez zbytečného odkladu do živnostenského rejstříku.

Změní-li podnikatel bydliště a již má u živnostenského úřadu oznámenou trvalou shodu bydliště a sídla, není povinen při změně bydliště oznamovat změnu sídla.⁵¹

V praxi to znamená, že živnostenský úřad obdrží elektronickou cestou veškeré změny z uvedených registrů a systémů, nejčastěji změny osobních údajů (jména, příjmení, bydliště, občanství, datum úmrtí), které zapíše do živnostenského rejstříku. Podnikateli tak odpadá povinnost kontaktovat ŽÚ, pouze si požádá o nový výpis z živnostenského rejstříku.

Ostatní změny oznámené podnikatelem např. ohlášení další živnosti, zřízení provozovny jsou zapsány do živnostenského rejstříku a ŽÚ podle okolností případu vydá výpis nebo informuje podnikatele o provedené změně anebo změně rozhodnutí o udělení koncese.

⁴⁹ § 52 odst. 1 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů

⁵⁰ § 54 odst. 1 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů

⁵¹ §§ 49 a 56 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů

5.7.5. Zánik živnostenského oprávnění

K zániku živnostenského oprávnění dochází v taxativně vymezených případech. Jedná se o případ úmrtí podnikatele, nepokračují-li v provozování živnosti osoby vyjmenované v ust. § 13 živnostenského zákona. Dále se jedná o zánik výmazem z obchodního rejstříku povinně zapsané zahraniční osoby; uplynutím doby, pokud bylo živnostenské oprávnění omezeno na dobu určitou; stanoví-li tak zvláštní právní předpis; zánikem právnické osoby nebo rozhodnutím ŽÚ o zrušení živnostenského oprávnění.⁵²

Živnostenský zákon vymezuje důvody povinného zrušení živnostenského oprávnění, jestliže podnikatel nesplňuje všeobecné podmínky provozování živnosti; nastanou-li překážky provozování živnosti; na žádost podnikatele, nebo v případě neprokázání právního důvodu užívání prostor jako sídlo.⁵³

Dalšími důvody pro zrušení živnostenského oprávnění nebo pozastavení provozování živnosti je návrh orgánu státní správy vydávajícího stanovisko k rozhodnutí o udělení koncese z důvodu, že podnikatel závažným způsobem porušil nebo porušuje podmínky stanovené rozhodnutím o udělení koncese, živnostenským zákonem nebo zvláštními právními předpisy. Obdobně se postupuje v případě, že zahraniční fyzická osoba nemá povolení k pobytu na území ČR.⁵⁴

Případy, ve kterých ŽÚ může zrušit živnostenské oprávnění jsou: porušení podmínek stanovených rozhodnutím o udělení koncese, živnostenským zákonem nebo zvláštními právními předpisy; návrh příslušné správy sociálního zabezpečení pro neplnění závazků podnikatelem vůči státu.⁵⁵

5.8. Centrální registrační místo

V souladu se zákonem o živnostenských úřadech je určen výkon činností centrálních registračních míst (CRM) na obecních ŽÚ. Obecními ŽÚ jsou „*odbory obecních úřadů obcí s rozšířenou působností, a na území hlavního města Prahy živnostenské odbory úřadů*

⁵² § 57 odst. 1 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů

⁵³ § 58 odst. 1 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů

⁵⁴ § 58 odst. 2 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů

⁵⁵ § 58 odst. 3 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů

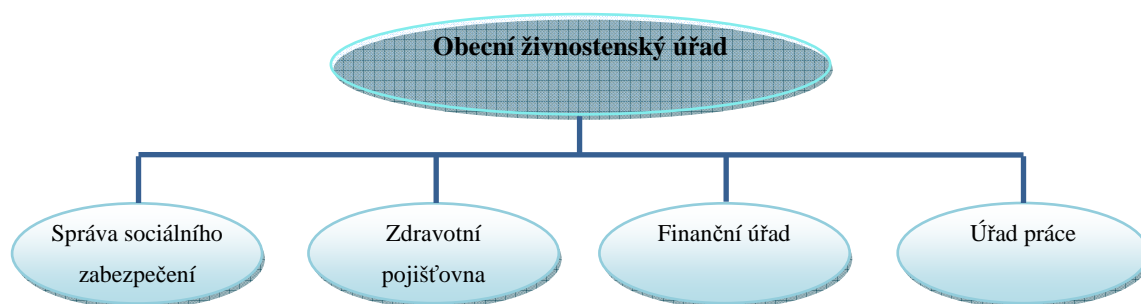
městských částí určených Statutem hlavního města Prahy.⁵⁶ V rámci České republiky působí celkem 227 obecních ŽÚ.⁵⁷

Činnost CRM začala fungovat od 1. srpna 2006. Prvním krokem k jejich vzniku bylo schválení vládního usnesení č. 1006 dne 20.října 2004 o Zjednodušení administrativních postupů při zahájení a v průběhu podnikání (ZAP).⁵⁸

Obecní ŽÚ jako CRM vykonává tyto činnosti:

- „a) přijímá přihlášky k registraci nebo oznámení na základě zvláštního právního předpisu od osob podnikajících na základě živnostenského oprávnění,*
- b) přijímá oznámení a hlášení v oblasti sociálního zabezpečení od fyzických osob podnikajících na základě živnostenského oprávnění, a to v rozsahu stanoveném zvláštními právními předpisy,*
- c) přijímá oznámení osob podnikajících na základě živnostenského oprávnění o vzniku volných pracovních míst nebo jejich obsazení,*
- d) přijímá oznámení a hlášení fyzických osob podnikajících na základě živnostenského oprávnění vůči zdravotním pojišťovnám v rozsahu stanoveném zvláštním právním předpisem.“⁵⁹*

Diagram č. 2 – Schéma Centrálního registračního místa

zdroj: § 45a zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenského zákona, ve znění pozdějších předpisů, vlastní zpracování

⁵⁶ § 1 odst. 1 písm. a) zákona č. 570/1991 Sb., o živnostenských úřadech, ve znění pozdějších předpisů

⁵⁷ *Rádce (nejen) pro začínající podnikatele* [on-line]. Praha: MPO ČR, 2014-01-03 [cit. 2014-01-04]. Dostupný z WWW: <<http://www.mpo.cz/dokument78460.html>>

⁵⁸ HORZINKOVÁ, E., URBAN, V., *Živnostenský zákon a předpisy související s komentářem*, s. 99

⁵⁹ § 2 odst. 1 zákona č. 570/1991 Sb., o živnostenských úřadech, ve znění pozdějších předpisů

Konkrétní druhy jednotlivých podání, která může podnikatel jako fyzická osoba učinit společně s ohlášením živnosti nebo žádostí o koncesi prostřednictvím CRM, jsou tato:

- „a) podat přihlášku k daňové registraci nebo příslušné oznámení,*
- b) oznámit zahájení samostatné výdělečné činnosti,*
- c) podat přihlášku k důchodovému pojištění,*
- d) podat přihlášku k nemocenskému pojištění,*
- e) oznámit vznik volného pracovního místa nebo jeho obsazení,*
- f) podat oznámení podle zákona o veřejném zdravotním pojištění.“⁶⁰*

Uvedená podání předá ŽÚ příslušným orgánům: správci daně vykonávajícímu správu daní z příjmů, orgánu sociálního zabezpečení, Úřadu práce ČR a příslušné zdravotní pojišťovně; přitom neposuzuje úplnost nebo věcnou správnost podání.⁶¹

Veškerá takto učiněná podání předá ŽÚ příslušným orgánům ve lhůtě do 5 pracovních dnů v elektronické podobě, a to též způsobem umožňujícím dálkový přístup. Tato lhůta počíná běžet ode dne vzniku živnostenského oprávnění nebo ode dne, kdy byly odstraněny závady ohlášení nebo ohlášeny změny.⁶²

Každý podnikatel má možnost využít služeb CRM zřízeného na obecním ŽÚ při zahájení podnikání, aby splnil přihlašovací a registrační povinnosti, tak i případné změny v průběhu podnikání. Jakmile pracovník živnostenského úřadu zpracuje elektronické podání v informačním systému Registr živnostenského podnikání, dojde zároveň k elektronickému předání formuláře tomu úřadu, který si podnikatel určil:

- Předávání údajů vůči správě sociálního zabezpečení

Toto podání obsahuje datum zahájení samostatné výdělečné činnosti, přihlášení k důchodovému a nemocenskému pojištění, údaj pro posouzení hlavní nebo vedlejší činnosti a další doplňující údaje. Pracovník ŽÚ tyto údaje vyplní současně s ohlášením živnosti nebo žádostí o koncesi do JRF a podnikatel jej pouze podepisuje. Tím je splněna

⁶⁰ § 45a odst. 1 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů

⁶¹ § 45a odst. 4 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů

⁶² § 45a odst. 6 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů

povinnost podat přihlášku a to nejpozději do osmého dne kalendářního měsíce následujícího po měsíci, v němž byla výdělečná činnost zahájena.

Pokud se u podnikatele změní jakékoliv údaje obsažené v JRF např. adresa sídla, ukončení nebo opětovné zahájení samostatné výdělečné činnosti, mění činnost jako hlavní nebo naopak jako vedlejší apod., také lze oznámit vůči správě sociálního zabezpečení prostřednictvím CRM.

- Předávání údajů vůči zdravotní pojišťovně

Obdobné údaje podnikatele fyzické osoby se oznamují příslušné zdravotní pojišťovně – datum zahájení nebo ukončení samostatné výdělečné činnosti, zda se jedná o hlavní nebo vedlejší činnost. Tím podnikatel splní povinnost, kterou musí učinit nejpozději do 8 dnů ode dne, kdy tuto činnost zahájil nebo ukončil.⁶³

- Předávání údajů vůči finančnímu úřadu

Podnikatel jako fyzická osoba (poplatník daně) může podat vůči finančnímu úřadu přihlášku k daňové registraci k dani z příjmů do 15 dnů ode dne, ve kterém započal vykonávat činnost, která je zdrojem příjmů ze samostatné činnosti, nebo přijal příjem ze samostatné činnosti. Prostřednictvím samostatné části JRF přizpůsobené daňovému formuláři se vyplňují údaje jednak identifikační údaje podnikatele, tak údaje o druhu daně, ke které se podnikatel registruje, zda zřizuje odštepny závod, provozovnu nebo plátcovu pokladnu a další.

- Předání údajů vůči úřadu práce

Jedná se o oznámení volného pracovního místa nebo obsazení volného pracovního místa.⁶⁴

⁶³ *Rádce (nejen) pro začínající podnikatele* [on-line]. Praha: MPO ČR, 2014-01-03 [cit. 2014-01-04]. Dostupný z WWW: <<http://www.mpo.cz/dokument78460.html>>

⁶⁴ *Rádce (nejen) pro začínající podnikatele* [on-line]. Praha: MPO ČR, 2014-01-03 [cit. 2014-01-05]. Dostupný z WWW: <<http://www.mpo.cz/dokument78460.html>>

6. Elektronická komunikace podnikatelů s úřady

6.1. Czech POINT

Podle § 72 živnostenského zákona má podnikatel možnost učinit podání vůči obecnímu ŽÚ i prostřednictvím tzv. kontaktního místa veřejné správy pod názvem Czech POINT (Český podací ověřovací informační národní terminál).

Kontaktními místy veřejné správy jsou:

- a) notáři,*
- b) krajské úřady,*
- c) matriční úřady,*
- d) obecní úřady, úřady městských částí nebo městských obvodů územně členěných statutárních měst a úřady městských částí hlavního města Prahy, jejichž seznam stanoví prováděcí právní předpis,*
- e) zastupitelské úřady stanovené prováděcím právním předpisem,*
- f) držitel poštovní licence a Hospodářská komora České republiky,*
- g) banka, které byla ministerstvem udělena autorizace k výkonu působnosti kontaktního místa veřejné správy.⁶⁵*

Pracovník kontaktního místa vyplní společně s podnikatelem elektronickou podobu formuláře a odešle data do systému. Podnikatel obdrží potvrzení o odeslání. Podání vůči obecnímu živnostenskému úřadu lze učinit i v listinné podobě. Pracovník kontaktního místa přijaté podání neprodleně doručí obecnímu živnostenskému úřadu, který si podnikatel určil, jinak obecnímu živnostenskému úřadu příslušnému podle místa podání. Pokud podnikatel učiní podání u zastupitelského úřadu a nezvolí si obecní živnostenský úřad, je příslušný obecní živnostenský úřad podle správního řádu.⁶⁶

Ke dni 12.02.2014 jsou kontaktní pracoviště Czech POINTů rozšířena na 7063 místech.⁶⁷ Projekt Czech POINT byl spuštěn v lednu 2008 s cílem poskytnout občanům na jednom asistovaném místě ověřené výstupy z informačních systémů státní správy a ulehčit

⁶⁵ § 8a zákona č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy, ve znění pozdějších předpisů

⁶⁶ NOVOTNÝ, S., *Živnostenské podnikání v České republice*, s. 34

⁶⁷ *Czech POINT* [on-line]. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, 2014 [cit. 2014-02-12]. Dostupný z WWW: <http://www.czechpoint.cz/web/?q=node/488>

komunikaci se státem. Nabízené služby Czech POINTů se stále rozšiřují a některé z nich jsou přínosné i pro podnikatele (např. výpis z obchodního rejstříku, z živnostenského rejstříku, z insolventního rejstříku, z katastru nemovitostí, z rejstříku trestů ad.)

6.2. Datové schránky

V souvislosti se zprovozněním datových schránek od listopadu 2009 mají podnikatelé možnost využít další ze způsobů komunikace se státními orgány elektronickou cestou.

„Datová schránka je elektronické úložiště, které je určeno k

a) doručování orgány veřejné moci,

b) provádění úkonů vůči orgánům veřejné moci,

c) dodání dokumentů fyzických osob, podnikajících fyzických osob a právnických osob.⁶⁸

Tato forma elektronické komunikace je státem garantována. Datové schránky jsou ze zákona zřízeny orgánům veřejné moci a právnickým osobám. Fyzické osoby a podnikající fyzické osoby si mohou datovou schránku zřídit na vlastní žádost.

Pokud se tak podnikatel fyzická osoba rozhodne, má několik způsobů, jak si datovou schránku zřídit:

- osobně zažádat na některém kontaktním místě veřejné správy – Czech POINT
- osobně předat vyplněnou žádost na podatelnu ministerstva vnitra
- poštou odeslat vyplněnou žádost s úředně ověřeným podpisem na adresu ministerstva vnitra
- elektronickou cestou odeslat vyplněnou žádost podepsanou zaručeným elektronickým podpisem.

Následně ministerstvo vnitra zašle žadateli přístupové údaje, jejichž prostřednictvím se lze do datové schránky přihlásit. Pokud se žádost vyřizuje přímo na kontaktním místě Czech POINT, vygenerované přístupové údaje obdrží žadatel přímo na svoji určenou emailovou adresu. Prvním přihlášením uživatele je datová schránka zpřístupněna.

Informační systém datových schránek plně nahrazuje klasický způsob doručování úředních dokumentů v papírové podobě. Systém umožňuje odesílat a přijímat zprávy, informuje

⁶⁸ § 2 odst. 1 zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů

o stavu odeslaných zpráv formou tzv. dodejky resp. doručenky a dohledá všechny jeho uživatele. Datové zprávy zasílané prostřednictvím datových schránek mají stejné právní účinky jako úkon učiněný v písemné formě s podpisem. K používání není nutný elektronický podpis. Samotný provoz probíhá bezplatně.⁶⁹

6.3. Zaručený elektronický podpis

Další variantou pro komunikaci s veřejnou správou je používání tzv. zaručeného elektronického podpisu v souladu se zákonem o elektronickém podpisu.

Zaručeným elektronickým podpisem se rozumí:

„elektronický podpis, který splňuje následující požadavky

- 1. je jednoznačně spojen s podepisující osobou,*
- 2. umožňuje identifikaci podepisující osobou,*
- 3. byl vytvořen a připojen k datové zprávě pomocí prostředků, které podepisující osoba může udržet pod svou výhradní kontrolou,*
- 4. je k datové zprávě, ke které se vztahuje, připojen takovým způsobem, že je možno zjistit jakoukoliv následnou změnu dat.“⁷⁰*

Součástí zaručeného elektronického podpisu je tzv. kvalifikovaný certifikát, který vydává kvalifikovaná certifikační autorita. Seznam kvalifikovaných poskytovatelů certifikačních služeb je k dispozici na internetových stránkách Ministerstva vnitra. V současné době jsou registrováni poskytovatelé - První certifikační autorita, a.s., Česká pošta, s.p. a společnost eIdentity a.s. K vyřízení certifikátu se musí podnikatel dostavit osobně, cena pořízení se pohybuje od tří do pěti set korun. Certifikát se vydává na jeden rok a obnovení jeho platnosti se znovu zpoplatňuje.⁷¹

⁶⁹ *Datové schránky. Živnostník – podnikající fyzická osoba* [on-line]. Praha: Datoveschranky.info, 2013 [cit. 2013-11-19]. Dostupný z WWW: http://www.datoveschranky.info/zivnostnik/#zrizeni_datove_schranky

⁷⁰ § 2 písm. b) zákona č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu, ve znění pozdějších předpisů

⁷¹ *Elektronické podání* [on-line]. Praha: MPO ČR, 2013 [cit. 2013-10-17]. Dostupný z WWW: <http://www.rzp.cz/elpod.html>

6.4. Základní registry

V rámci procesu elektronizace veřejné správy byl dnem 1.7.2012 spuštěn provoz základních registrů v souladu se zákonem č. 111/2009 Sb., o základních registrech.

Základními registry jsou:

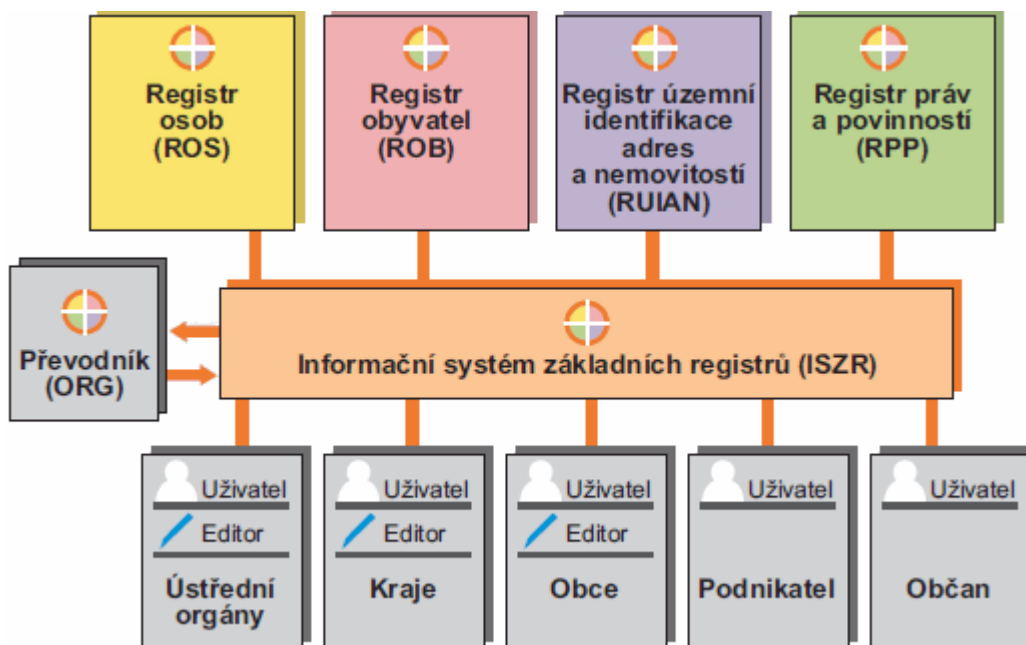
- a) ROB - základní registr obyvatel (vede referenční údaje o fyzických osobách)
- b) ROS - základní registr právnických osob, podnikajících fyzických osob a orgánů veřejné moci (eviduje právnické osoby a jejich organizační složky, provozovny a statutární zástupce; podnikající fyzické osoby, zahraniční osoby a jejich organizační složky, organizace s mezinárodním prvkem, organizační složky státu); hlavní zdroje dat: obchodní rejstřík, rejstřík živnostenského podnikání, informační systémy nebo evidence vybraných ministerstev, kraje, obce ad.
- c) RUIAN - základní registr územní identifikace, adres a nemovitostí,
- d) RPP - základní registr agend orgánů veřejné moci a některých práv a povinností.⁷²

Základní registry jsou zabezpečenou aktuální databází dat o občanech a státních i soukromých subjektech. Odstraňují roztržitost, nejednotnost a vícenásobný výskyt osobních údajů v základních databázích veřejné správy. Projekt základních registrů dává orgánům veřejné moci jistotu správnosti uložených informací.

Informační systém základních registrů umožňuje rychlejší a spolehlivější poskytování služeb státní správy veřejnosti. Slouží občanům a podnikatelským subjektům jednodušeji a rychleji komunikovat s úřady.

⁷² § 3 zákona č. 111/2009 Sb., o základních registrech, ve znění pozdějších předpisů

Diagram č. 3 – Schéma základních registrů

zdroj: <http://www.szrcr.cz/informacni-system-zakladnich-registru>

Důležitým prvkem systému základních registrů je převodník identifikátorů fyzických osob tzv. ORG, který zajišťuje procesy spojené s identifikací fyzických osob, se zabezpečením jejich osobních údajů a to nahrazením dosavadního používání rodného čísla jako univerzálního identifikátoru fyzické osoby systémem bezvýznamových identifikátorů. Všechny tyto identifikátory jsou uloženy v informačním systému ORG. Zavedení nových identifikátorů neznamená, že občan přijde o své rodné číslo, to zůstává v platnosti i nadále.⁷³

Cílem základních registrů je efektivnější fungování státní správy, úředník má k dispozici aktuální údaje občanů i podnikatelů, údaje jsou snadno přístupné a ověřitelné. Podnikatel nemusí na úřadech opakovaně vyplňovat své identifikační údaje, pokud se jeho údaje změní, aktualizací se změny promítnou do všech systémů státní správy.

Podnikatel si může kdykoliv požádat o výpis z registru obyvatel, z registru osob nebo o záznam, kdo z těchto registrů jeho data využíval. Podnikatel se zřízenou datovou schránkou obdrží automaticky záznam o využití údajů z registru obyvatel a z registru osob za uplynulý kalendářní rok bezplatně do své datové schránky.

⁷³ O projektu IS ORG [on-line]. Praha: Úřad pro ochranu osobních údajů [cit. 2014-02-05]. Dostupný z WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/zakladni-registry-verejne-spravy.aspx>>

Další výhodou, která by mohla zmírnit byrokratickou zátěž podnikatelů, je možnost podat žádost o poskytnutí údajů z registru obyvatel třetím osobám, tj. komerčním subjektům (např. banka, dodavatel elektrické energie). Podnikatel si sám tyto subjekty určí a v případě zápisu změn v registru obyvatel jsou vybrané subjekty o změně informovány.⁷⁴

7. Projekt Snižování administrativní zátěže podnikatelů

Na základě usnesení vlády ze dne 13. dubna 2005 č. 421, o snižování administrativní zátěže podnikatelů, byl odstartován projekt zhodnocení administrativní zátěže podnikatelů v České republice s cílem zlepšit kvalitu právních předpisů, které ukládají podnikatelům informační povinnosti a stanovit mantinely pro další zvyšování administrativní zátěže.

Pojmem administrativní zátěž se označují „náklady, které fyzické či právnické osoby musí vynakládat na splnění informačních povinností, které na ně uvaluje stát prostřednictvím právních norem a další regulace. Součástí jsou i informace povinně poskytované třetím stranám (např. odborům, spotřebitelům, apod.).“⁷⁵

Vláda potvrdila prioritu zlepšovat podnikatelské prostředí, neboť administrativní zátěž má negativní vliv na fungování ekonomiky. Podnikatelům vznikají nemalé finanční náklady ke splnění požadavků kladených ze strany státních orgánů, místo toho, aby investovali finanční prostředky efektivněji např. do rozvoje svého podniku, výrobního programu apod. Hodnocení administrativní zátěže je jedním z nástrojů používaných ke zlepšení kvality právních předpisů a změření nákladů spojených s plněním ukládaných informačních povinností.

Cíle zavádění procesu hodnocení administrativní zátěže v České republice:

- zastavit růst administrativní zátěže podnikatelů a ostatních subjektů
- přistoupit k postupnému snižování administrativní zátěže
- zjednodušit administrativní náročnost ukládaných informačních povinností.

⁷⁴ *Občan a podnikatel* [on-line]. Praha: Správa základních registrů, 2014 [cit. 2014-01-09]. Dostupný z WWW: <<http://www.szrcr.cz/obcan-a-podnikatel>>

⁷⁵ ÚŘAD VLÁDY ČR. Metodika určování velikosti a původu administrativní zátěže podnikatelů [on-line] [cit. 2013-09-02]. Praha: Úřad vlády ČR, 2005. 5 s. (PDF). Dostupný z WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/hodnoceni-a-snizovani-administrativni-zateze.aspx>>

Proces hodnocení a snižování administrativní zátěže probíhá v několika etapách:

- Schválení Akčního plánu snižování administrativní zátěže podnikatelů a přijetí Metodiky určování velikosti a původu administrativní zátěže Úřadem vlády ČR v květnu 2005. Jednotlivé úřady v rámci své působnosti analyzovaly právní předpisy ve vztahu k informačním povinnostem týkajících se podnikatelů. Celkem bylo identifikováno 1269 informačních povinností.
- Zpracování souhrnného materiálu Analýza administrativní zátěže, který zmapoval informační povinnosti vyplývající z právních předpisů a stanovil náklady nutné k jejich vynaložení. Pro výpočet administrativní zátěže se používá tzv. Standardní nákladový model.⁷⁶ Celý proces se skládá z řady postupných kroků např. určení výkonu jednotlivých činností; stanovení počtu podnikatelů, kterých se daná informační povinnost týká; stanovení frekvence, kolikrát je informační povinnost vykonávána u jednoho podnikatele za kalendářní rok; výpočet zjevných, objektivně měřitelných nákladů na výkon jednotlivých činností s ohledem na časovou náročnost (náklady na práci, náklady na materiál apod.).

Modelem lze měřit zátěž vyplývající z již platných právních předpisů, tak i z nových právních předpisů nebo jejich novel, u kterých lze administrativní zátěž předpokládat. Právními předpisy, prostřednictvím kterých stát ukládá informační povinnosti podnikatelům a způsobuje tím administrativní zátěž, se rozumí zákony, nařízení vlády a vyhlášky. Tyto právní předpisy patří do působnosti jednotlivých ústředních orgánů státní správy. Z obdobného modelu vychází při měření administrativní zátěže také Evropská unie.

- V roce 2007 vláda přijala usnesením analýzu administrativní zátěže a úkol připravit snížení administrativní zátěže podnikatelů až o 20 % do roku 2010.
- V roce 2008 vláda zpřesnila podmínky plnění projektu. Ministerstva, jejichž regulace způsobuje nejvyšší míru administrativní zátěže podnikatelů (Ministerstvo průmyslu a obchodu, Ministerstvo financí, Ministerstvo práce a sociálních věcí, Ministerstvo zemědělství, Ministerstvo zdravotnictví, Ministerstvo životního prostředí), sestavila svoje Plány snižování administrativní zátěže podnikatelů do roku 2010. Plány obsahují seznamy všech právních předpisů obsahující administrativní zátěž, která má dopad

⁷⁶ *Administrativní zátěž podnikatelů podle modelu SCM* [on-line]. Praha: MPO ČR, 2012 [cit. 2013-10-23]. Dostupný z WWW: <<http://www.mpo.cz/dokument106286.html>>

na podnikatele a která má být odstraněna nebo alespoň snížena v časovém harmonogramu do konce roku 2010.

- K 31.12.2010 bylo celkově zrušeno 117 administrativních povinností a zredukováno 165 povinností. To představovalo 15,6% z celkové zátěže naměřené v roce 2005.⁷⁷
- V roce 2010 vláda prodloužila trvání plánu projektu do roku 2012 s cílem snížit zátěž podnikatelů o 25%. Dle vyhodnocení projektu k 31.12.2012 se administrativní zátěž snížila o 23,4% oproti roku 2005, bylo zrušeno 140 informačních povinností a 191 povinností zredukováno. Podle standardního nákladového modelu to odpovídá úspoře podnikatelů ve výši 17,2 mld. Kč.⁷⁸

8. Přípravované legislativní změny

Současnou právní úpravu živnostenského zákona ovlivní legislativní změny, z nichž některé jsou již platné nebo jsou ve schvalovacím řízení.

8.1. Jedno inkasní místo

Zákon č. 458/2011 Sb., o změně zákonů související se zřízením jednoho inkasního místa a dalších změnách daňových a pojistných zákonů, s účinností od 1. ledna 2015 zásadním způsobem ovlivní rozsah poskytovaných služeb na Centrálních registračních místech.

Zákon č. 458/2011 Sb. v souvislosti s novelou daňového řádu předpokládá zřízení Jednoho inkasního místa (JIM).

JIM představuje vytvoření jednoho integrovaného místa, kam se soustředí agendy výběru všech daní, cel, pojistného na sociální zabezpečení a pojistného na veřejné zdravotní pojištění všech poplatníků, tedy i podnikatelů.⁷⁹

Dojde ke sjednocení registrační a odvodové povinnosti poplatníka do jednoho úřadu s použitím jednoho formuláře, možností placení na jeden účet a v jednotných lhůtách.

⁷⁷ Zpráva o plnění Plánu administrativní zátěže podnikatelů 2010 [on-line]. Praha: MPO ČR, 2011 [cit. 2013-10-23]. Dostupný z WWW: <<http://www.mpo.cz/dokument86472.html>>

⁷⁸ Zpráva o plnění Plánu administrativní zátěže podnikatelů do 2012 [on-line]. Praha: MPO ČR, 2013-08-28. s. 6 (PDF). [cit. 2013-10-23]. Dostupný z WWW: <<http://www.mpo.cz/dokument142872.html>>

⁷⁹ Jedno inkasní místo [on-line]. Praha: Ministerstvo financí ČR, 2010 [cit. 2014-01-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/regulace/jedno-inkasni-misto/zakladni-informace>>

Předpokládá se, že JIM bude zřízen na orgánech Finanční správy ČR v procesním režimu daňového řádu a v částečném rozsahu převezme agendu správy sociálního zabezpečení, zdravotních pojišťoven a orgánů celní správy.⁸⁰

Podle ČÁSTI DVACÁTÉ TŘETÍ Čl. XXXVI bodů 2 a 3 zákona č. 458/2011 Sb. se změní stávající ust. § 45a odst. 1 živnostenského zákona:

“Fyzická osoba může společně s ohlášením živnosti nebo žádostí o koncesi na živnostenském úřadu též

- a) podat přihlášku k daňové registraci nebo příslušné oznámení,*
- b) oznámit zahájení samostatné výdělečné činnosti,*
- c) podat přihlášku k důchodovému pojištění,*
- d) podat přihlášku k nemocenskému pojištění,*
- e) oznámit vznik volného pracovního místa nebo jeho obsazení,*
- f) podat oznámení podle zákona o veřejném zdravotním pojištění“*

s účinností od 1. ledna 2015 takto:

„Fyzická osoba může společně s ohlášením živnosti nebo žádostí o koncesi na živnostenském úřadu též

- a) podat přihlášku k registraci nebo oznámení určené správci daně za předpokladu, že nemá zákonem uloženou povinnost podávat tato podání správci daně v elektronické podobě,*
- b) oznámit vznik volného pracovního místa nebo jeho obsazení.“*

Pro pracoviště CRM zřízené na obecních ŽÚ to znamená, že od 1. ledna 2015 nebudou podnikatelům poskytovat služby v rozsahu podání určených pro správu sociálního zabezpečení a zdravotní pojišťovnu.

Tímto podnikatelé na pracovištích CRM přestanou využívat jejich služeb jako jsou podání vůči správě sociálního zabezpečení tzv. přihlášky nebo odhlášky k důchodovému a nemocenskému pojištění a vůči zdravotní pojišťovně podat oznámení o veřejném zdravotním pojištění (zahájení nebo ukončení samostatné výdělečné činnosti)⁸¹. Tato podání bude přijímat pracoviště JIM.

⁸⁰ II. Fáze jednoho inkasního místa [on-line]. Praha: Ministerstvo financí ČR, 2013 [cit. 2014-01-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.mfcr.cz/cs/o-ministerstvu/verejne-diskuze/2013/diskuze-zakon-verejne-pojistne-12577-12577>>

⁸¹ HORZINKOVÁ, E., URBAN, V., *Živnostenský zákon a předpisy související s komentářem*, s. 100

Současně s tím se podle ČÁSTI DVACÁTÉ ŠESTÉ Čl. XL bodů 2 a 3 zákona č. 458/2011 Sb. mění ustanovení § 2 odst. 1 zákona o živnostenských úřadech⁸² takto:

„Obecní živnostenský úřad vykonává činnosti v rozsahu stanoveném živnostenským zákonem, plní další úkoly stanovené zvláštními právními předpisy a dále jako centrální registrační místo

a) přijímá přihlášky k registraci nebo oznámení určené správci daně od osob podnikajících na základě živnostenského oprávnění,

b) přijímá oznámení osob podnikajících na základě živnostenského oprávnění o vzniku volných pracovních míst nebo jejich obsazení.“

8.2. Datové úložiště

V dalším připravovaném návrhu změny živnostenského zákona předkládaném MPO v roce 2013 se také počítá se snižováním administrativní zátěže podnikatele při zahájení a v průběhu podnikání. Změna se týká předkládání dokladů odborné způsobilosti (např. dokladu o dosaženém vzdělání nebo praxi) nebo dokladu prokazujícího právní důvod k užívání prostor jako sídla nebo organizační složky. Tyto doklady bude podnikatel předkládat na ŽÚ pouze jednou při některém ohlášení živnosti, žádosti o koncesi nebo oznámení změny. ŽÚ tyto doklady převede z listinné podoby do elektronické kopie a uloží v datovém úložišti živnostenského rejstříku. Doklady, které takto jednou v minulosti ŽÚ uloží, nemusí podnikatel více předkládat. Doklady v elektronické podobě budou přístupné všem ŽÚ v rámci obsluhy IS Registru živnostenského podnikání. Schválení návrhu zákona se předpokládá v polovině roku 2014.⁸³

⁸² Zákon č. 570/1991 Sb., o živnostenských úřadech, ve znění pozdějších předpisů

⁸³ *Vládní návrh* [on-line]. Praha: Úřad vlády ČR, 2014-01-15. 32 s. (DOC). [cit. 2014-01-22]. Dostupný z WWW: <<https://apps.odok.cz/kpl-detail?pid=KORN9B8A69CF>>

9. Praktická část

Praktická část bakalářské práce je zpracována na základě použitých metod: dotazníkového šetření u fyzických osob podnikajících v režimu živnostenského zákona a prostřednictvím rozhovoru s pracovníky obecních živnostenských úřadů.

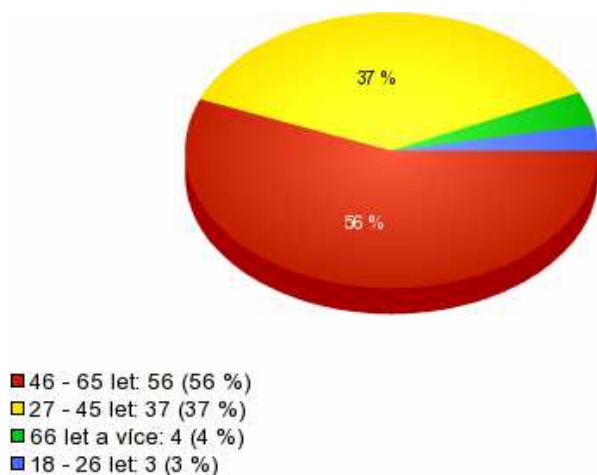
Podle statistických údajů Ministerstva průmyslu a obchodu ČR bylo k 31.12.2013 na území České republiky evidováno 1 965 757 podnikatelů – fyzických osob, kteří jsou držiteli 2 677 887 platných živnostenských oprávnění.⁸⁴

9.1. Dotazníkové šetření

Dotazníkové šetření zjišťovalo názory a zkušenosti fyzických osob podnikajících v režimu živnostenského zákona, v celkovém počtu 100 respondentů. Šetření proběhlo prostřednictvím dotazníkové služby dostupné na internetových stránkách www.vyplnto.cz. Dotazník zobrazilo 118 respondentů, z toho 100 respondentů dotazník vyplnilo. Míra návratnosti dotazníků činí 84.7 %, což je orientační údaj vykazující poměr vyplněných a zobrazených dotazníků, tuto hodnotu lze považovat za přijatelnou.

9.1.1. Věk respondentů

Graf č. 1 Věk respondentů

zdroj: www.vyplnto.cz, vlastní úprava

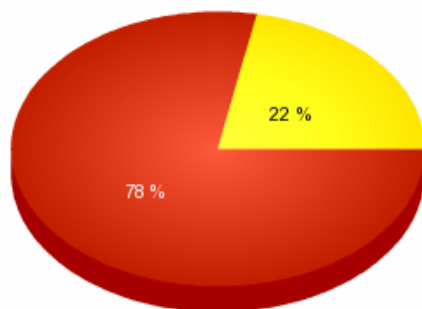
Věkové kategorie respondentů jsou rozděleny do 4 skupin – 18 až 26 let, 27 až 45 let, 46 až 65 let, 65 let a více.

⁸⁴ *Statistické údaje* [on-line]. Praha: MPO ČR, 2014 [cit. 2014-01-16]. Dostupný z WWW: <<http://www.rzp.cz/statistiky.html>>

Nejvíce je zastoupena věková kategorie 46 až 65 let v počtu 56 respondentů, následuje věk 27 až 45 let v počtu 37 respondentů, věk 66 let a více v počtu 4 respondenti a nejméně je zastoupen věk 18 až 26 let v počtu 3 respondenti.

9.1.2. Status podnikatele

Graf č. 2 Status podnikatele

- Živnostník bez zaměstnanců: 78 (78 %)
- Živnostník se zaměstnanci: 22 (22 %)

zdroj: www.vyplnto.cz, vlastní úprava

Průzkum sledoval, zda se jedná o živnostníka bez zaměstnanců nebo se zaměstnanci. Z výsledků vyplývá, že živnostníci bez zaměstnanců tvořili podstatnou většinu a to v počtu 78, počet živnostníků se zaměstnanci je 22.

9.1.3. Doba podnikání

Graf č. 3 Doba podnikání

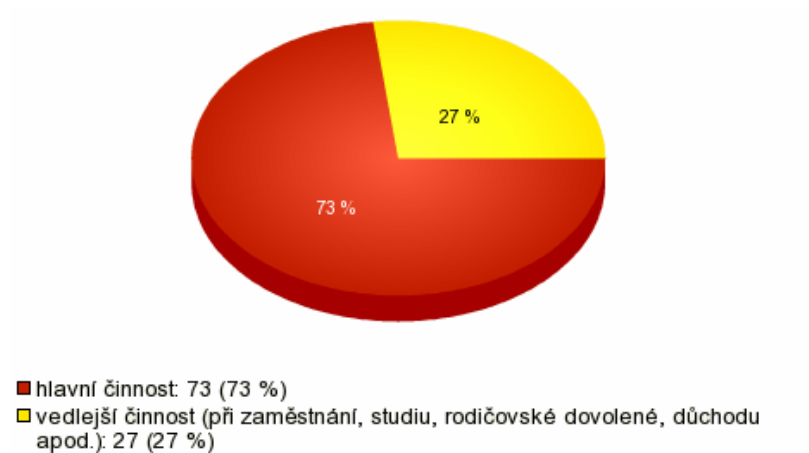
- 11 - 20 let: 40 (40 %)
- 21 let a více: 27 (27 %)
- do 5 let: 19 (19 %)
- 6 - 10 let: 14 (14 %)

zdroj: www.vyplnto.cz, vlastní úprava

Největší skupinu tvoří respondenti, kteří podnikají 11 až 20 let v počtu 40 respondentů, dále 27 respondentů podniká více jak 21 let, 19 respondentů s dobou podnikání do 5 let a 14 respondentů podniká 6 až 10 let.

9.1.4. Forma podnikání

Graf č. 4 Forma podnikání

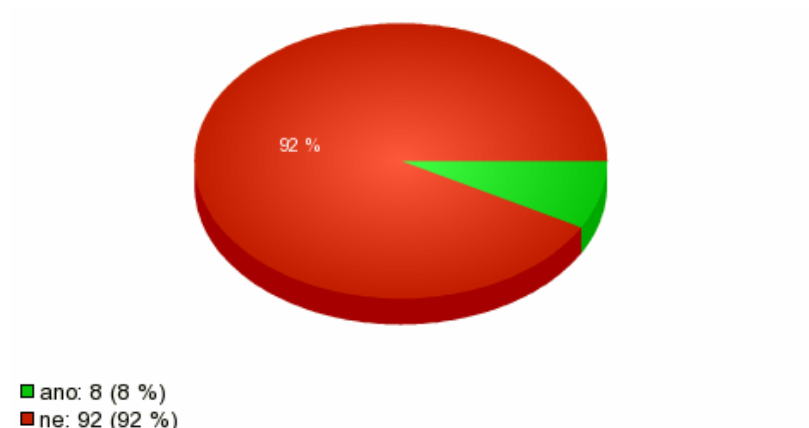
zdroj: www.vyplnto.cz, vlastní úprava

Z celkového počtu oslovených respondentů je 73 podnikatelů, kteří mají podnikání jako hlavní činnost, 27 podnikatelů má podnikání jako vedlejší činnost.

9.1.5. Užívání datové schránky

Jste uživatelem datové schránky?

Graf č. 5 Uživatelé datové schránky

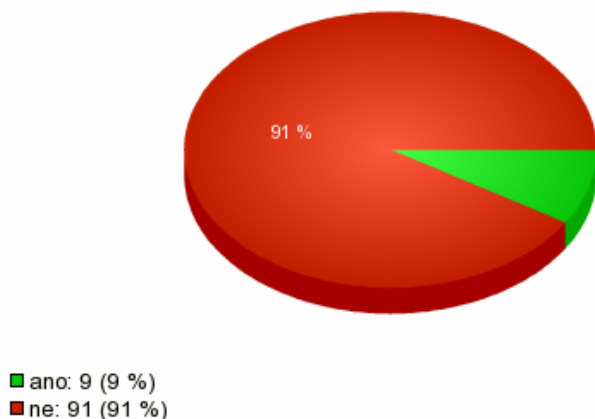
zdroj: www.vyplnto.cz, vlastní úprava

Naprostá většina tj. 92 respondentů neužívá datovou schránku. Pouze 8 respondentů si dobrovolně zřídilo datovou schránku.

9.1.6. Držitelé elektronického certifikovaného podpisu

Jste držitelem certifikovaného elektronického podpisu?

Graf č. 6 Držitelé certifikovaného elektronického podpisu

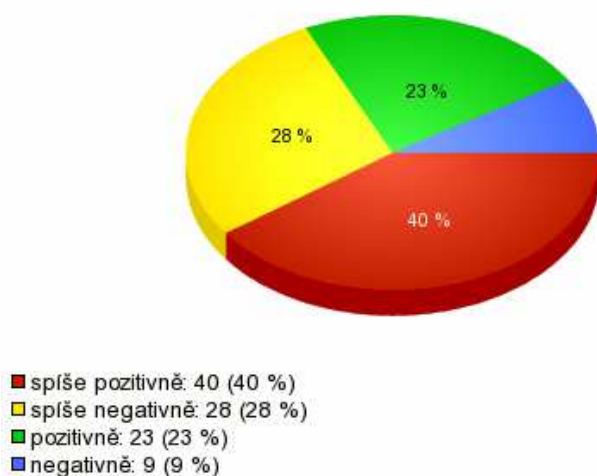
zdroj: www.vyplnto.cz, vlastní úprava

Podstatná většina respondentů v počtu 91 není držitelem elektronického certifikovaného podpisu, pouze 9 respondentů jej vlastní.

9.1.7. Zavádění elektronické komunikace

Postupné zavádění elektronické komunikace podnikatelů s úřady hodnotíte spíše pozitivně nebo spíše negativně?

Graf č. 7 Hodnocení elektronické komunikace

zdroj: www.vyplnto.cz, vlastní úprava

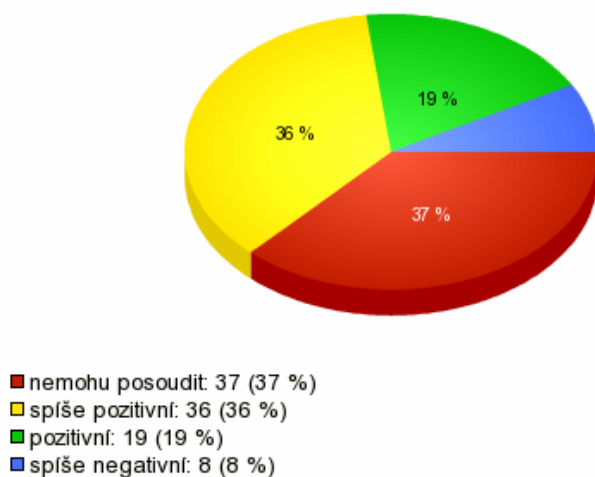
Z odpovědí vyplývá, že 23 dotazovaných respondentů hodnotí pozitivně zavádění elektronické komunikace s úřady, 40 respondentů spíše pozitivně, 28 respondentů spíše negativně a 9 respondentů negativně.

Celkový stav odpovědí vypovídá, že větší část (63 respondentů) vyjádřila pozitivní názor a lze předpokládat, že tuto formu komunikace vítají.

9.1.8. Provoz základních registrů

Zavedením základních registrů mají úřady k dispozici vaše aktuální údaje, aniž byste je musel(a) oznamovat. Vaše zkušenost je:

Graf č. 8 Hodnocení základních registrů

zdroj: www.vyplnto.cz, vlastní úprava

K této otázce 37 respondentů odpovědělo, že nemohou posoudit fungování systému základních registrů, pravděpodobně s tím nemají žádné zkušenosti a dosud se s tím v praxi nesetkali.

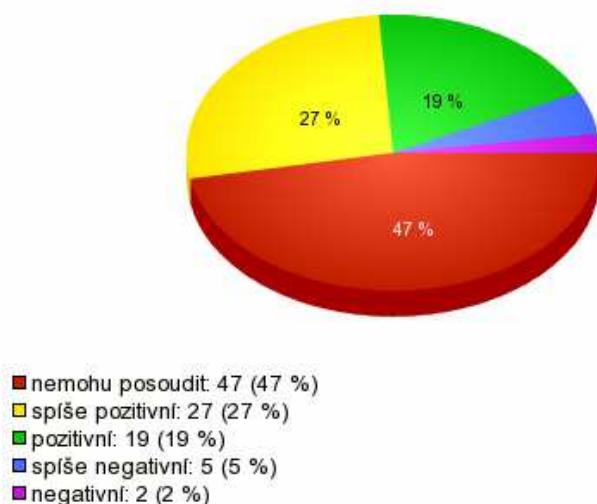
Ze zbývajících 63 respondentů, kteří již mají zkušenosti s fungováním základních registrů, vyjádřilo 19 respondentů pozitivní hodnocení, 36 respondentů spíše pozitivní a 8 respondentů negativní hodnocení.

Zkušenosti s pozitivními výsledkem má větší část – 55 respondentů, pravděpodobně již v praxi poznali fungování základních registrů při jednání s úřady, které měly k dispozici aktuální údaje respondenta, případně respondent nemusel oznamovat změny svých osobních údajů.

9.1.9. Provoz kontaktních míst Czech POINT

Služby poskytované kontaktním místem Czech POINT byste ohodnotil(a) jako:

Graf č. 9 Hodnocení služeb Czech POINTů

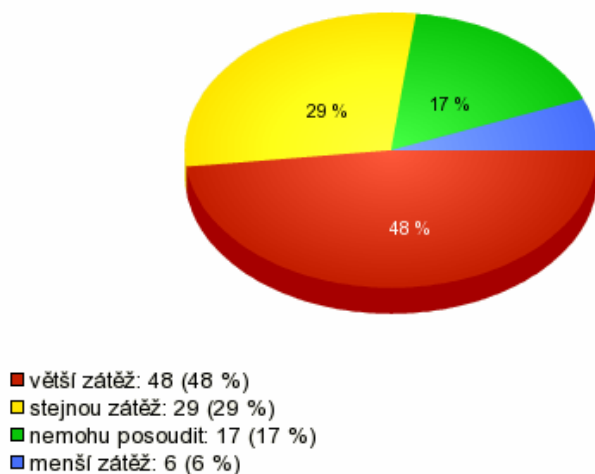
zdroj: www.vyplnto.cz, vlastní úprava

Služby poskytované kontaktním místem Czech POINT nemohlo posoudit 47 respondentů, takže zřejmě ještě těchto služeb v praxi nevyužili. Z 53 respondentů, kteří využili služeb Czech POINTů, ohodnotilo 19 respondentů služby pozitivně, 27 respondentů spíše pozitivně, 5 respondentů spíše negativně a 2 respondenti hodnotili služby jako negativní.

9.1.10. Vývoj právních předpisů a jejich dopady na administrativní zátěž podnikatelů

Vývoj právních předpisů a jejich dopady na administrativní zátěž podnikatelů podle vás způsobují:

Graf č. 10 Dopady právních předpisů

zdroj: www.vyplnto.cz, vlastní úprava

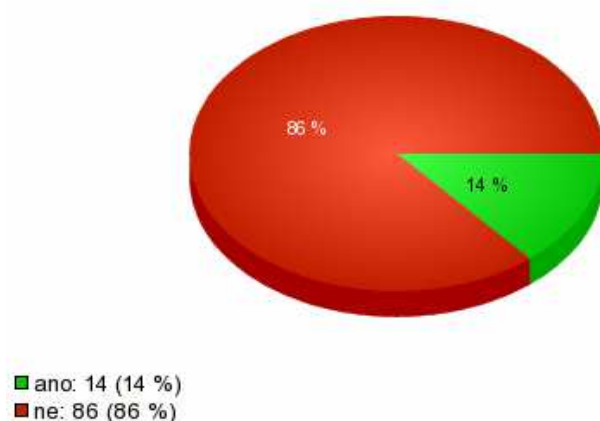
Otázka je zaměřena obecně na vývoj právních předpisů a dopady pro podnikatele. V průběhu podnikání dochází k legislativním změnám, které sebou přinášejí nové požadavky a povinnosti pro podnikatele, anebo z opačného hlediska se stav legislativy může zjednodušovat a nároky na podnikatele snižovat.

K tomu se vyjádřili respondenti tak, že pro 48 respondentů je způsobena větší administrativní zátěž, pro 29 respondentů stejná zátěž, pro 6 respondentů menší zátěž a 17 respondentů nemůže položenou otázku posoudit. To lze shrnout, že většina respondentů je administrativou více nebo stejně zatížena, pouze malá část pociťuje úbytek administrativní zátěže.

9.1.11. Živnostenský zákon a jeho dopady na administrativní zátěž podnikatelů

Způsobuje vám vývoj živnostenského zákona administrativní zátěž?

Graf č. 11 Dopady živnostenského zákona

zdroj: www.vyplnto.cz, vlastní úprava

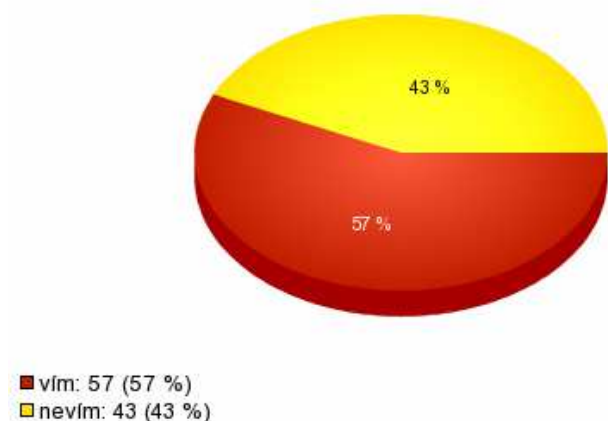
Otázka je konkrétně položena na vývojové změny živnostenského zákona a jeho dopady na administrativní zátěž podnikatelů. Jedná se o uzavřenou otázku s výběrem z odpovědí ANO – NE.

Pro 86 respondentů vývoj živnostenského zákona nepřináší administrativní zátěž, 14 respondentů administrativní zátěž pociťují.

9.1.12. Místní příslušnost živnostenského úřadu

Víte, že příslušnost ŽÚ není určena adresou vašeho bydliště?

Graf č. 12 Místní příslušnost živnostenského úřadu

zdroj: www.vyplnto.cz, vlastní úprava

Otázka sleduje, jak jsou respondenti informováni o zrušené místní příslušnosti obecního ŽÚ dle adresy bydliště novelou živnostenského zákona s účinností k 01.07.2008.

Do 30.06.2008 ust. § 45 odst. 1 věty první živnostenského zákona bylo účinné takto: „Fyzická osoba, která hodlá provozovat ohlašovací živnost, je povinna to ohlásit živnostenskému úřadu místně příslušnému podle jejího bydliště na území ČR“; znění § 50 odst. 1 věty první živnostenského zákona takto: „Fyzická osoba, která hodlá provozovat koncesovanou živnost, je povinna požádat o vydání koncese živnostenský úřad místně příslušný podle jejího bydliště na území ČR.“

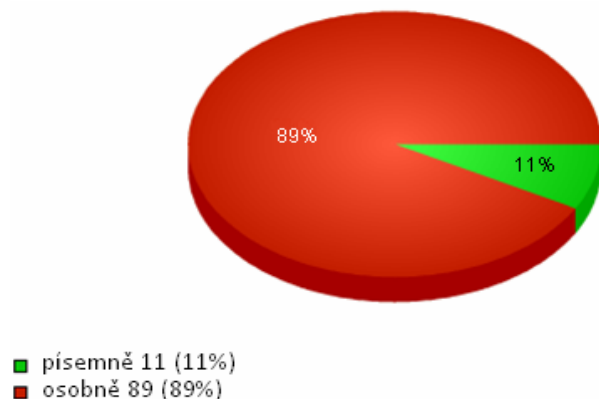
Jedná se o uzavřenou otázku s výběrem z odpovědí ANO – NE.

57 respondentů jsou s touto informací seznámeno, 43 respondentů dosud ne. To svědčí o malé informovanosti podnikatelů, téměř polovina respondentů se obrací na ŽÚ dle adresy svého bydliště. Přitom je zcela na volbě podnikatele, jaký ŽÚ zvolí.

9.1.13. Způsob jednání se živnostenským úřadem

Se živnostenským úřadem jednáte způsobem:

Graf č. 13 Způsob jednání

zdroj: www.vyplnto.cz, vlastní úprava

Otázka zjišťuje, jakou formu jednání s ŽÚ respondenti volí. Na výběr mají z více variant odpovědí – zda jednají osobně, písemně anebo volí elektronickou cestu.

89 respondentů jedná s ŽÚ přímo osobně, 11 respondentů volí písemnou formu. Žádný z respondentů nezvolil elektronickou formu komunikace např. prostřednictvím datové schránky nebo připojením certifikovaného elektronického podpisu.

9.1.14. Výběr živnostenského úřadu

Kontaktujete živnostenský úřad v místě svého bydliště nebo živnostenský úřad v jiném obvodu?

Graf č. 14 Výběr živnostenského úřadu

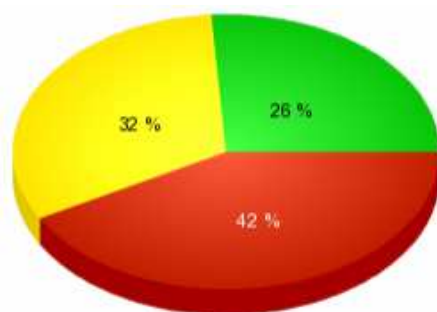
zdroj: www.vyplnto.cz, vlastní úprava

Pro jednání s ŽÚ 69 respondentů volí úřad v místě svého bydliště, 16 respondentů v jiném obvodu a 15 respondentů volí obě varianty.

9.1.15. Využívání služeb CRM poskytovaných prostřednictvím živnostenského úřadu

Prostřednictvím živnostenského úřadu můžete učinit oznámení vůči správě sociálního zabezpečení, zdravotní pojišťovně a finančnímu úřadu. Využíváte této možnosti?

Graf č. 15 Služby CRM

■ ne: 42 (42 %)
■ ano: 32 (32 %)
■ nevím o této možnosti: 26 (26 %)

zdroj: www.vyplnto.cz, vlastní úprava

Otázka zjišťuje využitelnost služeb CRM poskytovaných prostřednictvím ŽÚ v souladu s ust. § 45a živnostenského zákona.

Respondenti mohli vybírat z variant odpovědí ANO – NE a únikové odpovědi, pokud o této možnosti neví.

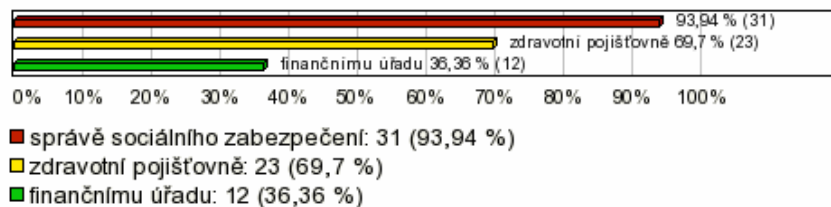
Na otázku odpovědělo 42 respondentů, že nevyužívá služby CRM; 32 respondentů služby CRM využívá a 26 respondentů o těchto službách neví.

Na tuto otázku navazují 2 podotázky s cílem zjistit, pro jaké orgány státní správy podání směřovalo, a jak byla služba CRM přínosná.

9.1.16. Podání pro vybrané orgány státní správy

Pokud ano, jednalo o orgán státní správy:

Graf č. 16 Vybrané orgány státní správy

zdroj: www.vyplnto.cz, vlastní úprava

Tato podotázka zjišťuje, vůči kterému orgánu státní správy byla služba CRM využita. Respondenti mohou současně volit více variant z odpovědí – podání pro správu sociálního zabezpečení, zdravotní pojišťovnu a finanční úřad; možnost odpovědi pro úřad práce nebyla zařazena, protože z rozhovorů s vedoucími živnostenských odborů vyplynulo, že takové podání dosud nepřijali.

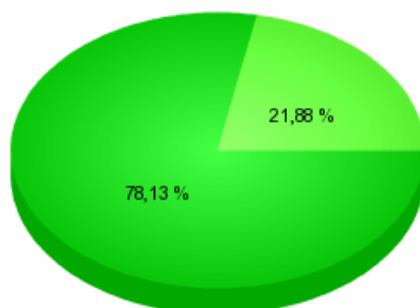
Respondenti učinili prostřednictvím CRM celkem 66 podání, z toho 31 podání vůči správě sociálního zabezpečení, 23 podání vůči zdravotní pojišťovně a 12 podání vůči finančnímu úřadu.

Službou CRM respondenti učinili podání vůči uvedeným orgánům státní správy z jednoho kontaktního místa zřízeného na ŽÚ. Tím splnili své oznamovací povinnosti, které jim pro tyto orgány státní správy plynou ze zvláštních právních předpisů.

9.1.17. Hodnocení služeb CRM

Byla tato služba živnostenského úřadu pro vás přínosná?

Graf č. 17 Hodnocení služeb CRM

■ ano: 25 (78,13 %)
■ spíše ano: 7 (21,88 %)

zdroj: www.vyplnto.cz, vlastní úprava

Podotázka zjišťuje hodnocení přínosu poskytnuté služby CRM, respondenti mohou vybírat z variant ano – spíše ano – spíše ne – ne.

Jako přínosnou službu CRM ohodnotilo 25 respondentů, jako spíše přínosnou zvolilo 7 respondentů. Negativní hodnocení nezvolil žádný respondent.

9.2. Rozhovory

O poskytnutí rozhovoru byly požádány vedoucí živnostenského odboru Městského úřadu v Klatovech Ing. Miluše Lejsková a vedoucí živnostenského odboru Městského úřadu v Horažďovicích Marie Šolcová.

Seznam položených otázek:

1. Jakým způsobem ovlivnilo činnost vašeho ŽÚ zřízení CRM?
2. Jaké zkušenosti máte s provozem základních registrů v rámci vaší agendy?
3. Poskytujete podnikatelům služby Czech POINT?
4. Snažíte se nějakým způsobem informovat podnikatele o legislativních změnách?
5. Kontaktují vás podnikatelé z obvodů jiných ŽÚ?
6. Používají podnikatelé elektronickou formu komunikace s vaším ŽÚ?

9.2.1. Vyjádření Městského úřadu Klatovy

Odpovědi na otázky č. 1 až č. 6 vedoucí živnostenského odboru MÚ Klatovy Ing. Miluše Lejskové, která zde působí od roku 1997. Tento ŽÚ k 31.12.2013 eviduje ve svém správním obvodu 9 114 fyzických osob podnikajících v režimu živnostenského zákona, v rámci Plzeňského kraje vykazuje největší počet evidovaných fyzických osob.

„1. Nové podnikající fyzické osoby si povinnosti vůči finančnímu úřadu, správě sociálního zabezpečení a zdravotní pojišťovně vyřizují na těchto úřadech sami - snadná dostupnost v rámci jednoho města, získají přesnější a úplné informace. Již podnikající osoby v rámci oznamovaných změn, přerušování podnikání, obnovení a zrušení živnosti námi nabízené služby CRM ve většině případů využívají vůči správě sociálního zabezpečení a zdravotním pojišťovnám. Podání pro úřady práce týkající se volných pracovních míst jsme neobdrželi .

2. Již před zavedením základních registrů jsme "čistili" údaje v živnostenském rejstříku - odstraňovali jsme duplicitní údaje o osobách a adresách, což zpřehlednilo dané záznamy a odstranilo nesrovnalosti. Zavedení ZR hodnotím pozitivně z pohledu obou stran. Napojením ŽR na další registry se snížila administrativní zátěž pro podnikatele (ubýlo oznamovaných změn ze strany podnikatelů) a pro úřad je zpracování změn získaných v rámci avíz z příslušných registrů rychlejší a jednodušší.
3. Na Městském úřadu Klatovy fungovalo jedno hlavní pracoviště Czech POINT a zároveň na vybraných odborech MěÚ byly poskytovány dílčí služby. Po zrušení hlavního pracoviště vznikly od 1.11.2013 dvě pracoviště v rámci úřadu, které nyní poskytují služby Czech POINT v celém rozsahu. Jedno z těchto pracovišť je na živnostenském odboru.
4. O legislativních změnách informujeme podnikatele při osobním jednání na úřadě, v rámci kontrolní činnosti, telefonicky, na nástěnce na našem odboru, v regionálním tisku, na internetových stránkách a v případě, že se legislativní změna týká omezené a adresné skupiny podnikatelů zasíláme upozornění také elektronicky - e-mailem, do datových schránek nebo poštou.
5. Ano, v hojném počtu. Mají třeba na naše město nebo úřad nějaké vazby, provozovnu v místě nebo předchozí pozitivní zkušenost se vstřícným jednáním na našem úřadě a rádi se k nám vracejí.
6. Co se týká elektronické verze JRF z domova podnikatele - není využíváno. Této možnosti využili pouze 2 podnikatelé zasláním JRF z pracoviště Czech POINT na poště (byl problém s neúplným podáním a převodem zaplaceného správního poplatku). Elektronická verze formuláře JRF je v 90 % podání využívána na přepážce živnostenského odboru, kdy jej ve spolupráci s podnikatelem vyplní pracovník registrace. Podnikatelé využívají elektronickou formu komunikace prostřednictvím e-mailu k dotazům nebo pošlou žádost o nějakou změnu do DS úřadu.“

9.2.2. Vyjádření Městského úřadu Horažďovice

Odpovědi na otázky č. 1 až č. 6 vedoucí živnostenského odboru Městského úřadu Horažďovice Marie Šolcové, která zde působí od roku 1992. Tento ŽÚ eviduje k 31.12.2013 celkem 2 107 podnikajících fyzických osob.

„1. Služby CRM poskytujeme v podstatě všem podnikajícím fyzickým osobám, jak při zahájení podnikání, tak i v jeho průběhu nebo ukončení podnikání. Jedná se především o přihlášky nebo odhlášky vůči Okresní správě sociálního zabezpečení Klatovy (dostupná vzdálenost 35 km) a vůči zdravotním pojišťovnám (v Horažďovicích otevřena pouze pobočka Všeobecné zdravotní pojišťovny a to 2 dny v týdnu). Největší nárůst těchto podání pocítujeme u sezónních podnikatelů (závislých na klimatických podmínkách), kteří přerušují podnikání, takže potřebují podat pouze tzv. odhlášky pro správu sociálního zabezpečení a zdravotní pojišťovnu, při opětovném zahájení se na nás obracejí s podáním přihlášek na sociální a zdravotní pojištění. V těchto případech nemusí kontaktovat finanční úřad. Vůči Finančnímu úřadu v Horažďovicích předáváme pouze změny provozoven podnikatelů, ostatní úkony jako registrace a jiné podání si podnikatelé vyřizují v místě sami. Pro úřady práce jsme dosud žádné podání nepřijali.

Služby CRM se v praxi velice osvědčily, elektronická podání ušetří podnikatelům obíhání po úřadech. Protože IS RŽP nám nedokáže poskytnout statistický přehled o počtu všech provedených úkonů v rámci CRM, můžeme vznést požadavek v rámci návrhu na rozvoj IS RŽP, zda by správce systému takovou statistiku zapracoval do IS RŽP (návrh na rozvoj IS RŽP v příloze bakalářské práce – pozn. autorky).

2. S provozem základních registrů máme dobré zkušenosti. Máme k dispozici aktuální osobní údaje podnikatelů, včetně existujících adres nemovitostí. Průběžně jsme informováni o změnách těchto údajů, a to formou „avíz“, která nám přicházejí do informačního systému Registru živnostenského podnikání. Tyto změny pouze stačí do systému přenést a uložit, aniž by je podnikatel musel oznamovat.

3. Ano, poskytujeme služby kontaktního místa Czech POINT v celém rozsahu tj. výpisy z rejstříků (rejstříku trestů, obchodního rejstříku, katastru nemovitostí ad.), přijímáme podání související s provozem datových schránek (jejich zřízení, žádost o přístupové údaje, konverze dokumentů) nebo výpisy ze základních registrů např. výpisy z registru osob.

4. Informujeme podnikatele o změnách především prostřednictvím měsíčního zpravodaje *Horažďovický obzor*. V současné době probíhá transformace živností na prodej lihovin, která se týká velkého počtu podnikatelů, takže pro lepší informovanost jsme navíc zvolili uveřejnění informace na úředních deskách všech obcí našeho správního obvodu. V loňském roce probíhala transformace koncesí na provozování dopravy, která se týkala asi 50 dopravců, ty jsme informovali přímo písemně.

5. Podnikatelé, kteří se na nás obracují z jiných správních obvodů, je minimum. Naprostá většina podání jsou od podnikatelů z našeho obvodu.

6. Elektronická podání tvoří zanedbatelnou část. Podstatná část je učiněna formou elektronické verze JRF nebo Změnového listu přímo na přepážce našeho odboru, celý formulář pracovníce vyplní a podnikatel jej pouze podepisuje. Vyplnit několikastránkový elektronický formulář není složité a máme k dispozici veškeré údaje základních registrů - registru obyvatel, registru osob a registru nemovitostí. Tento způsob je daleko rychlejší, než kdyby formulář musel podnikatel vyplňovat ručně.”

Dne 10.02.2014 paní Šolcová doplnila otázku č. 1 o novou informaci, že „správce IS RŽP (společnost ICZ a.s.) vyhověl našemu požadavku na rozvoj systému týkající se zařazení nové sestavy o provedených úkonech v rámci CRM.”. Požadavek Obecního živnostenského úřadu Horažďovice bude v IS RŽP realizován v průběhu roku 2014 a nová sestava bude k dispozici všem živnostenským úřadům. Sestava umožní živnostenským úřadům a jejich nadřízeným orgánům získat komplexní přehled o počtu provedených úkonů na Centrálním registračním místě.

10. Zhodnocení výsledků

Dotazníkového šetření se zúčastnilo 100 respondentů, kteří jsou podnikajícími fyzickými osobami v režimu živnostenského zákona.

Základní identifikační údaje zúčastněných respondentů rozlišovaly jejich věk, formu podnikání a zda zaměstnávají zaměstnance. Podle věku respondentů tvořilo nejpočetnější skupinu 56 % respondentů ve věku 46 až 65 let a 37 % respondentů ve věku 27 až 45 let. 78 % respondentů provozuje živnost bez zaměstnanců. Pro 73 % respondentů je podnikání jejich hlavní samostatná výdělečná činnost.

Podle délky provozované živnosti 40 % dotazovaných podniká 11 až 20 let. Následuje 27 % dotazovaných, kteří podnikají 21 let a více, takže mohou hodnotit vývoj živnostenského zákona již od jeho účinnosti od roku 1992.

Následující otázky byly zaměřeny na hodnocení elektronické komunikace s úřady, zda jsou podnikatelé uživateli datové schránky nebo disponují certifikovaným elektronickým podpisem. Naprostá většina dotazovaných nevolí pro komunikaci s úřady elektronickou cestou, protože 92 % podnikatelů není uživateli datových schránek a 91 % podnikatelů nedisponuje certifikovaným elektronickým podpisem. V samotném hodnocení elektronických komunikací zastávají pozitivní názor.

Na průběh jednání s úřady a vyplňování formulářů nebo předkládání dokladů může mít vliv provoz základních registrů a jeho části – registr obyvatel, registr osob a registr územní identifikace adres a nemovitostí. Údaje z těchto registrů včetně následných změn, jako osobní údaje podnikatelů, přesné adresy nemovitostí, jsou k dispozici všem orgánům státní správy. Zkušenosti s fungováním základních registrů vyjádřilo 63 % podnikatelů, z toho 55 % podnikatelů v pozitivním směru. Lze usoudit, že základní registry usnadnily těmto podnikatelům jednání s úřady.

Pokud mají podnikatelé jednat konkrétně se živnostenským úřadem, 89 % podnikatelů volí osobní formu jednání. K tomu je nejspíše vede to, že při osobním jednání mohou získat maximum informací od pracovníka živnostenského úřadu, nemusí ručně vyplňovat žádné formuláře, protože Jednotný registrační formulář nebo Změnový list pracovník ŽÚ vyplní tak, že učiněné podání je kompletní se všemi náležitostmi a příslušnými doklady.

Pro jednání na živnostenském úřadě se převážná část podnikatelů řídí adresou svého bydliště, přestože příslušnost ŽÚ není adresou bydliště vázána. 57 % podnikatelů se vyjádřilo, že má informace o neomezené příslušnosti ŽÚ, 43 % podnikatelů takové informace nemá. V tomto směru se jedná o poměrně početnou skupinu podnikatelů, kteří nevědí o zrušení místní příslušnosti ŽÚ k 01.07.2008.

Další část dotazníkového šetření se týkala obecného názoru podnikatelů na stav právních předpisů a jakou míru administrativní zátěže jim přinášejí. Pro 77 % podnikatelů je administrativní zátěž stejná nebo vyšší, pouze 6 % podnikatelů pocítuje nižší administrativní zátěž, 17 % podnikatelů nemohlo otázku posoudit. Takový názor vypovídá, že podnikatelé nemají dobré zkušenosti s legislativou, pravděpodobně se setkávají s byrokratickými požadavky úřadů a nepocítují snížení administrativy.

Samotný názor na vývoj živnostenského zákona podnikatelé prezentovali s uspokojivými výsledky. Pro většinu dotazovaných – 86 % podnikatelů změny živnostenského zákona nepřinášejí administrativní zátěž, pro 14 % podnikatelů živnostenský zákon administrativní zátěž způsobuje. Z toho lze odvodit příznivý vývoj živnostenského zákona a jeho dopady pro podnikatele.

K snížení administrativní zátěže mohou přispět zřízená kontaktní místa veřejné správy jako je Czech POINT nebo Centrální registrační místo při živnostenských úřadech, do kterých se soustřeďují agendy státní správy. Podnikatel tak má možnost na jednom místě učinit současně několik podání vůči jiným orgánům státní správy.

Prostřednictvím pracoviště Czech POINT lze komunikovat s jinými státními orgány jako je např. živnostenský úřad nebo obdržet výpisy z registrů informačních systémů státní správy jako např. výpisy z obchodního rejstříku, živnostenského rejstříku, katastru nemovitostí, rejstříku trestů a další. Služby Czech POINT poskytují i některé živnostenské úřady. Zkušenosti s těmito službami hodnotilo 53 % podnikatelů, z nichž 46 % podnikatelů vyslovilo pozitivní zkušenosti a 7 % podnikatelů zkušenosti negativní.

Centrální registrační místa zřízená na obecních ŽÚ fungují od roku 2008. Jejich služby spočívají v přijímání podání podnikatelů ve vztahu k finančnímu úřadu, správě sociálního zabezpečení, zdravotní pojišťovně a úřadu práce. Těchto služeb využilo 32 % respondentů, kteří učinili celkem 66 podání, z toho 31 podání vůči správě sociálního zabezpečení,

23 podání vůči zdravotní pojišťovně a 12 podání vůči finančnímu úřadu. Všechna podání podnikatelé ohodnotili jako přínosné. To svědčí o dobrém fungování CRM, které ušetří podnikatelům kroky vůči uvedeným státním orgánům.

Vyjádřené názory podnikatelů lze konfrontovat s odpověďmi vedoucích živnostenských odborů MÚ v Klatovech a v Horažďovicích. Z rozhovorů vyplývá kladné hodnocení nabízených služeb Centrálními registračními místy, oba úřady přijímají podání podnikatelů v největší míře pro správu sociálního zabezpečení a zdravotní pojišťovny. Jedná se o podání učiněné při zahájení podnikání tak i v průběhu podnikání, kdy podnikatelé přerušují provozování živnosti na přechodnou dobu a podávají tzv. odhlášky. Při opětovném zahájení využijí pracoviště CRM k podání přihlášek k sociálnímu a zdravotnímu pojištění. Městskému úřadu Horažďovice se podařilo úspěšně navrhnout rozvoj informačního systému Registru živnostenského podnikání tak, že tento systém bude schopen vygenerovat sestavu o provedených úkonech CRM. Sestava bude k dispozici všem živnostenským úřadům a jim nadřízeným orgánům. Návrh zrealizuje správce systému společnost ICZ a.s. v průběhu roku 2014.

Dotazy směřované na fungování základních registrů se shodují s názory podnikatelů, že jsou přínosem pro obě strany, snížily administrativní zátěž podnikatelům, úřady jsou elektronicky informovány o všech změnách údajů podnikatelů, které pouze zapisují do živnostenského rejstříku. Rovněž oba úřady fungují jako kontaktní pracoviště Czech POINT.

V případě legislativních změn, které se dotýkají podnikatelů, úřady mají snahu informovat podnikatele o těchto skutečnostech všemi dostupnými prostředky, jak písemnou tak elektronickou formou.

Pokud podnikatelé hodlají učinit podání na těchto ŽÚ, naprostá většina volí osobní formu na přepážce ŽÚ, kde jim pracovník vyplní elektronickou verzi Jednotného registračního formuláře nebo Změnového listu. ŽÚ mají k dispozici data základních registrů - registru obyvatel, registru osob a registru nemovitostí, takže nedochází k chybovosti údajů. Vygenerovaný formulář z IS RŽP podnikatel pouze podepisuje. Ostatní možnosti podání, jako vyplnit elektronickou verzi JRF z domova podnikatele nebo učinit podání pro ŽÚ prostřednictvím kontaktního pracoviště Czech POINT, podnikatelé nevyužívají.

11.Návrhy opatření

Návrhy na nová opatření se zaměřují na rozsah poskytovaných služeb Centrálními registračními místy zřízenými na obecních živnostenských úřadech.

Na základě vyhodnocení poznatků z teoretické i praktické části bakalářské práce se potvrzuje funkčnost a přínos služeb CRM. Pracoviště CRM i podnikající fyzické osoby vykazují pozitivní zkušenosti. Podnikatelé na jednom místě CRM vyřizují současně nejen podání vůči živnostenskému úřadu, ale i pro správu sociálního zabezpečení, zdravotní pojišťovnu a finanční úřad. Veškerá podání se uskutečňují v elektronické podobě prostřednictvím elektronického formuláře Jednotného registračního formuláře nebo Změnového listu. Příslušný úřad obdrží podání elektronickou cestou od ŽÚ ve lhůtě 5 pracovních dnů.

Od 1. ledna 2015 činnost CRM zásadním způsobem ovlivní zákon č. 458/2011 Sb., o změně zákonů související se zřízením jednoho inkasního místa a dalších změnách daňových a pojistných zákonů. Podle ČÁSTI DVACÁTÉ TŘETÍ Čl. XXXVI bodů 2 a 3 zákona č. 458/2011 Sb. se podstatně zúží rozsah poskytovaných služeb CRM dle § 45a odst. 1 živnostenského zákona takto:

„Fyzická osoba může společně s ohlášením živnosti nebo žádostí o koncesi na živnostenském úřadu též

- a) podat přihlášku k registraci nebo oznámení určené správci daně za předpokladu, že nemá zákonem uloženu povinnost podávat tato podání správci daně v elektronické podobě,*
- b) oznámit vznik volného pracovního místa nebo jeho obsazení.“*

Současně s tím se od 1. ledna 2015 podle ČÁSTI DVACÁTÉ ŠESTÉ Čl. XL bodů 2 a 3 zákona č. 458/2011 Sb. mění ustanovení § 2 odst. 1 zákona č. 570/1991 Sb., o živnostenských úřadech, ve znění pozdějších předpisů, takto:

„Obecní živnostenský úřad vykonává činnosti v rozsahu stanoveném živnostenským zákonem, plní další úkoly stanovené zvláštními právními předpisy a dále jako centrální registrační místo

- a) přijímá přihlášky k registraci nebo oznámení určené správci daně od osob podnikajících na základě živnostenského oprávnění,*

b) přijímá oznámení osob podnikajících na základě živnostenského oprávnění o vzniku volných pracovních míst nebo jejich obsazení.“

Podle zákona č. 458/2011 Sb. od 1. ledna 2015 nebudou CRM přijímat podání vůči správě sociálního zabezpečení tzv. přihlášky nebo odhlášky k důchodovému a nemocenskému pojištění a vůči zdravotní pojišťovně oznámení o veřejném zdravotním pojištění (zahájení nebo ukončení samostatné výdělečné činnosti). Tato podání bude přijímat pouze pracoviště tzv. jedno inkasní místo (JIM) zřízené na orgánech Finanční správy ČR.

Z výzkumné práce vyplývá, že právě podání vůči správě sociálního zabezpečení a příslušné zdravotní pojišťovně jsou podnikateli nejvíce využívány. To potvrdily vedoucí živnostenských odborů MÚ v Klatovech a v Horažďovicích, tak i samotní podnikatelé, kteří tyto služby označili jako přínosné. V praxi si podnikatelé ušetřili kroky a svůj čas, když při zahájení podnikání nebo v jeho průběhu využili služeb CRM a z jednoho místa učinili podání na správu sociálního zabezpečení a zdravotní pojišťovnu.

Určitou roli ve využívání služeb CRM hraje i dostupnost správy sociálního zabezpečení a zdravotní pojišťovny dle sledovaného regionu.

Přesto všechny poznatky z výzkumné části bakalářské práce směřují k zachování služeb CRM v celém rozsahu, dle ust. § 45a odst. 1 živnostenského zákona takto:

„Fyzická osoba může společně s ohlášením živnosti nebo žádostí o koncesi na živnostenském úřadě též

a) podat přihlášku k daňové registraci nebo příslušné oznámení,

b) oznámit zahájení samostatné výdělečné činnosti,

c) podat přihlášku k důchodovému pojištění,

d) podat přihlášku k nemocenskému pojištění,

e) oznámit vznik volného pracovního místa nebo jeho obsazení,

f) podat oznámení podle zákona o veřejném zdravotním pojištění“

s účinností od 1. ledna 2015,

a dle ust. § 2 odst. 1 zákona č. 570/1991 Sb., o živnostenských úřadech, ve znění pozdějších předpisů, takto:

“Obecní živnostenský úřad vykonává činnosti v rozsahu stanoveném živnostenským zákonem, plní další úkoly stanovené zvláštními právními předpisy a dále jako centrální registrační místo

- a) přijímá přihlášky k registraci nebo oznámení na základě zvláštního právního předpisu od osob podnikajících na základě živnostenského oprávnění,*
- b) přijímá oznámení a hlášení v oblasti sociálního zabezpečení od fyzických osob podnikajících na základě živnostenského oprávnění, a to v rozsahu stanoveném zvláštními právními předpisy,*
- c) přijímá oznámení osob podnikajících na základě živnostenského oprávnění o vzniku volných pracovních míst nebo jejich obsazení,*
- d) přijímá oznámení a hlášení fyzických osob podnikajících na základě živnostenského oprávnění vůči zdravotním pojišťovnám v rozsahu stanoveném zvláštním právním předpisem“*

s účinností od 1. ledna 2015.

12.Závěr

Bakalářská práce popisuje podmínky živnostenského podnikání upravené zákonem č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů a souvisejícími právními předpisy. Zaměřuje se na vybraná ustanovení, která mohou přispět k snižování administrativní zátěže podnikajících fyzických osob.

Projekt Snižování administrativní zátěže podnikatelů vyplývá z usnesení vlády ČR ze dne 13. dubna 2005. Hlavním cílem tohoto projektu je zlepšit kvalitu právních předpisů, které ukládají podnikatelům informační povinnosti a stanovit hranice pro další zvyšování administrativní zátěže. Od toho se začaly odvíjet následné novely živnostenského zákona, které přinesly zřízení Centrálního registračního místa (CRM) na obecních živnostenských úřadech; propojení informačních systémů orgánů státní správy za účelem zpřístupnění a předávání dat; zavádění nástrojů pro elektronickou komunikaci. Tak lze docílit toho, že data podnikatelů „obíhají“ mezi úřady v elektronické podobě, aniž by sám podnikatel „běhal“ po úřadech. Rovněž soustředování více agend státní správy do jednoho místa ušetří podnikatelům kroky a čas při vyřizování svých záležitostí.

Průzkum prokázal, že podnikatelé nevyužívají možnosti elektronické komunikace s úřady. Komunikace prostřednictvím datové schránky nebo použitím certifikovaného elektronického podpisu jsou využívány v podstatně malém rozsahu.

Pokud podnikatelé jednají se živnostenským úřadem, volí především osobní formu, kdy pracovníci živnostenských úřadů vyplňují formuláře v elektronické podobě. K tomu mají dostupné veškeré údaje podnikatelů vedené v základních registrech, takže podnikatelé nejsou zatěžováni vyplňováním formulářů.

Rovněž služby soustředěné na CRM obecních živnostenských úřadů, jejichž prostřednictvím mohou podnikatelé učinit podání určené finančnímu úřadu, správě sociálního zabezpečení, zdravotní pojišťovně a úřadu práce mohou přispět k snížení administrativní zátěže podnikatelů. 32 % podnikatelů využilo služeb CRM především vůči správě sociálního zabezpečení, zdravotní pojišťovně, finančnímu úřadu a hodnotilo je jako přínosné. I vedoucí živnostenských odborů MÚ v Klatovech a v Horažďovicích mají pozitivní zkušenosti s fungováním CRM, vyřizují podání podnikatelů při vstupu do podnikání, tak i v jeho průběhu. V praxi se jedná především o podání pro správu sociálního zabezpečení a zdravotní pojišťovnu.

V bakalářské práci nebylo možné interpretovat konkrétní počty přijatých podání od podnikatelů na CRM, proto živnostenský odbor MÚ Horažďovice podal návrh na rozvoj informačního systému Registru živnostenského podnikání tak, aby systém byl schopen vygenerovat sestavu o provedených úkonech na CRM. Návrhu bylo vyhověno a v průběhu roku 2014 bude požadavek zrealizován správcem systému. Sestava poskytne ucelený přehled o počtu provedených úkonů v rámci CRM, bude k dispozici všem živnostenským úřadům a jim nadřízeným orgánům. Tímto bude možné posoudit fungování CRM v praxi.

Od 1. ledna 2015 činnost CRM zásadním způsobem ovlivní zákon č. 458/2011 Sb., o změně zákonů související se zřízením jednoho inkasního místa a dalších změnách daňových a pojistných zákonů. V souvislosti se zřízením jednoho inkasního místa dojde k zúžení služeb CRM, která budou přijímat podání podnikatelů pouze pro finanční úřady a úřady práce. Vzhledem k tomu, že výzkum potvrdil přínosné fungování CRM, navrhuje se zachovat celý rozsah jejich služeb dle ust. § 45a odst. 1 živnostenského zákona takto:

„Fyzická osoba může společně s ohlášením živnosti nebo žádostí o koncesi na živnostenském úřadě též

a) podat přihlášku k daňové registraci nebo příslušné oznámení,

b) oznámit zahájení samostatné výdělečné činnosti,

c) podat přihlášku k důchodovému pojištění,

d) podat přihlášku k nemocenskému pojištění,

e) oznámit vznik volného pracovního místa nebo jeho obsazení,

f) podat oznámení podle zákona o veřejném zdravotním pojištění“

s účinností od 1. ledna 2015,

a dle ust. § 2 odst. 1 zákona č. 570/1991 Sb., o živnostenských úřadech, ve znění pozdějších předpisů, takto:

“Obecní živnostenský úřad vykonává činnosti v rozsahu stanoveném živnostenským zákonem, plní další úkoly stanovené zvláštními právními předpisy a dále jako centrální registrační místo

a) přijímá přihlášky k registraci nebo oznámení na základě zvláštního právního předpisu od osob podnikajících na základě živnostenského oprávnění,

- b) přijímá oznámení a hlášení v oblasti sociálního zabezpečení od fyzických osob podnikajících na základě živnostenského oprávnění, a to v rozsahu stanoveném zvláštními právními předpisy,*
- c) přijímá oznámení osob podnikajících na základě živnostenského oprávnění o vzniku volných pracovních míst nebo jejich obsazení,*
- d) přijímá oznámení a hlášení fyzických osob podnikajících na základě živnostenského oprávnění vůči zdravotním pojišťovnám v rozsahu stanoveném zvláštním právním předpisem“*

s účinností od 1. ledna 2015.

V průběhu roku 2014 vstoupí v platnost novela živnostenského zákona, která umožní další snížení náročnosti administrativních postupů při jednání podnikatelů se živnostenskými úřady. Pokud bude podnikatel živnostenskému úřadu předkládat např. doklad odborné způsobilosti v listinné podobě, pracovník ŽÚ převede doklad do elektronické kopie a uloží v živnostenském rejstříku. Takto uložené doklady budou k dispozici všem ŽÚ, aniž by je v budoucnu požadovali znovu předkládat od podnikatele.

Nebude se jednat jen o pouhé „obíhání“ dat, ale i o konkrétní doklady převedené z listinné do elektronické podoby zpřístupněné všem živnostenským úřadům.

13. Seznam použitých zdrojů

Knižní zdroje

- HORZINKOVÁ, Eva, URBAN, Václav. *Živnostenský zákon a předpisy související s komentářem*. 13. vydání. Praha: Linde Praha, a.s., 2013. 328 s. ISBN 978-80-86131-97-9.
- NOVOTNÝ, Slavomír. *Živnostenské podnikání v České republice*. 1. vydání. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského Praha, 2010. 204 s. ISBN 978-80-7452-000-6.
- OUTLÁ, Anna et al. *Veřejnoprávní aspekty podnikání*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012. 114 s. ISBN 978-80-7380-426-8.
- SALACHOVÁ, Bohumila. *Právo v podnikání*. 2. vydání. Ostrava: KEY Publishing s.r.o., 2012. 124 s. ISBN 978-80-7418-148-1.

Zákony

- Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů
- Usnesení č. 2/1993 Sb., o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součástí ústavního pořádku České republiky, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
- Zákon č. 111/2009 Sb., o základních registrech, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 458/2011 Sb., o změně zákonů související se zřízením jednoho inkasního místa a dalších změnách daňových a pojistných zákonů
- Zákon č. 570/1991 Sb., o živnostenských úřadech, ve znění pozdějších předpisů

Internetové zdroje

- DEMČÁK, Marek. *Řešení pro Váš online průzkum* [on-line]. Vyplňto.cz. Dostupný z WWW: <<http://www.vyplnto.cz/>>.
- Seznam – Najdu tam, co neznám* [on-line]. Praha: Seznam.cz, a.s. Dostupný z WWW: <<http://www.seznam.cz/>>.
- JARONĚK, Petr. *Historie podnikání v Čechách: Jak to všechno začalo a kdy vznikly první podniky?* [on-line]. Mladý podnikatel.cz, 2013-03-22 [cit. 2013-09-02]. Dostupný z WWW: <<http://mladypodnikatel.cz/historie-podnikani-v-cechach-t4444>>.
- Historie obchodních a živnostenských komor na území českých zemí* [on-line]. Praha: HOSPODÁŘSKÁ KOMORA ČESKÉ REPUBLIKY, 2011 [cit. 2013-09-05]. Dostupný z WWW: <<http://www.komora.cz/historie/historie-obchodnich-a-zivnostenskych-komor-na-uzemi-ceskych-zemi.aspx>>.
- Rádce (nejen) pro začínající podnikatele* [on-line]. Praha: MPO ČR, 2014-01-03 [cit. 2014-01-04]. Dostupný z WWW: <<http://www.mpo.cz/dokument78460.html>>.
- Czech POINT* [on-line]. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, Czechpoint.cz, 2013 [cit. 2013-10-29]. Dostupný z WWW: <<http://www.czechpoint.cz/web/index.php>>.

- Datové schránky. Živnostník – podnikající fyzická osoba* [on-line]. Praha: Datoveschranky.info, 2013 [cit. 2013-11-19]. Dostupný z WWW: <http://www.datoveschranky.info/zivnostnik/#zrizeni_datove_schranky>.
- Elektronické podání* [on-line]. Praha: MPO ČR, 2013 [cit. 2013-10-17]. Dostupný z WWW: <<http://www.rzp.cz/elpod.html>>.
- Občan a podnikatel* [on-line]. Praha: Správa základních registrů, 2014 [cit. 2014-01-09]. Dostupný z WWW: <<http://www.szrcr.cz/obcan-a-podnikatel>>.
- Administrativní zátěž podnikatelů podle modelu SCM* [on-line]. Praha: MPO ČR, 2013 [cit. 2013-10-23]. Dostupný z WWW: <<http://www.mpo.cz/dokument106286.html>>.
- Zpráva o plnění Plánu administrativní zátěže podnikatelů 2010* [on-line]. Praha: MPO ČR, 2011 [cit. 2013-10-23]. Dostupný z WWW: <<http://www.mpo.cz/dokument86472.html>>.
- Zpráva o plnění Plánu administrativní zátěže podnikatelů do 2012* [on-line]. Praha: MPO ČR, 2013 [cit. 2013-10-23]. Dostupný z WWW: <<http://www.mpo.cz/dokument142872.html>>.
- Jedno inkasní místo* [on-line]. Praha: Ministerstvo financí ČR, 2010 [cit. 2014-01-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/regulace/jedno-inkasni-misto/zakladni-informace>>.
- II. Fáze jednoho inkasního místa* [on-line]. Praha: Ministerstvo financí ČR, 2013 [cit. 2014-01-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.mfcr.cz/cs/o-ministerstvu/verejne-diskuze/2013/diskuze-zakon-verejne-pojistne-12577-12577>>.
- Statistické údaje* [on-line]. Praha: MPO ČR, 2014 [cit. 2014-02-05]. Dostupný z WWW: <<http://www.rzp.cz/statistiky.html>>.
- Vládní návrh* [on-line]. Praha: Úřad vlády ČR, 2014-01-15. 32 s. (DOC). [cit. 2014-01-22]. Dostupný z WWW: <<https://apps.odok.cz/kpl-detail?pid=KORN9B8A69CF>>.
- Metodika určování velikosti a původu administrativní zátěže podnikatelů* [on-line]. Praha: Úřad vlády ČR, 2005. s. 5 (PDF). [cit. 2013-09-02]. Dostupný z WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/hodnoceni-a-snizovani-administrativni-zateze.aspx>>.

Ústní a písemná sdělení

LEJSKOVÁ, Miluše: Ústní sdělení. Městský úřad Klatovy, 9. ledna 2014.

ŠOLCOVÁ, Marie: Ústní sdělení. Městský úřad Horažďovice. 11. října 2013, 10. února 2014.

14. Seznam diagramů

Diagram č. 1 – Druhy živností	17
Diagram č. 2 – Schéma Centrálního registračního místa	24
Diagram č. 3 – Schéma základních registrů	31

15. Seznam grafů

Graf č. 1 – Věk respondentů	37
Graf č. 2 – Status podnikatele	38
Graf č. 3 – Doba podnikání	38
Graf č. 4 – Forma podnikání	39
Graf č. 5 – Uživatelé datové schránky	39
Graf č. 6 – Držitelé certifikovaného elektronického podpisu	40
Graf č. 7 – Hodnocení elektronické komunikace	40
Graf č. 8 – Hodnocení základních registrů	41
Graf č. 9 – Hodnocení služeb Czech POINTů	42
Graf č. 10 – Dopady právních předpisů	42
Graf č. 11 – Dopady živnostenského zákona	43
Graf č. 12 – Místní příslušnost živnostenského úřadu	44
Graf č. 13 – Způsob jednání	45
Graf č. 14 – Výběr živnostenského úřadu	45
Graf č. 15 – Služby CRM	46
Graf č. 16 – Podání CRM	47
Graf č. 17 – Přínos CRM	47

16. Seznam příloh

Příloha č. 1 – Dotazník	64
Příloha č. 2 – Rozhovor – seznam otázek	66
Příloha č. 3 – Návrh Obecního ŽÚ Horažďovice	67

Příloha č. 1 – Dotazník

Administrativní zátěž podnikatelů

1. Věková skupina:

- 18 - 26 let 27 - 45 let 46 - 65 let 66 let a více

2. Status podnikatele:

- živnostník bez zaměstnanců živnostník se zaměstnanci

3. Doba podnikání:

- do 5 let 6 - 10 let 11 - 20 let 21 let a více

4. Forma podnikání:

- hlavní činnost vedlejší činnost (při zaměstnání, studiu, rodičovské dovolené, důchodu apod.)

5. Jste uživatelem datové schránky?

- ano ne

6. Jste držitelem certifikovaného elektronického podpisu?

- ano ne

7. Postupné zavádění elektronické komunikace podnikatelů s úřady hodnotíte spíše pozitivně nebo spíše negativně?

- pozitivně spíše pozitivně spíše negativně negativně

8. Zavedením základních registrů mají úřady k dispozici vaše aktuální údaje, aniž byste je musel(a) oznamovat. Vaše zkušenost je:

- pozitivní spíše pozitivní spíše negativní negativní
 nemohu posoudit

9. Služby poskytované kontaktním místem CzechPOINT byste ohodnotil(a) jako:

- pozitivní spíše pozitivní spíše negativní negativní
 nemohu posoudit

10. Vývoj právních předpisů a jejich dopady na administrativní zátěž podnikatelů podle vás způsobují:

- menší zátěž stejnou zátěž větší zátěž nemohu posoudit

11. Způsobuje vám vývoj živnostenského zákona administrativní zátěž?

- ano ne

12. Víte, že příslušnost živnostenského úřadu není určena adresou vašeho bydliště?

- vím nevím

13. S živnostenským úřadem jednáte způsobem:

- osobně písemně elektronicky

14. Kontaktujete živnostenský úřad v místě svého bydliště nebo živnostenský úřad v jiném obvodu?

- v místě bydliště v jiném obvodu v místě bydliště i v jiném obvodu

15. Prostřednictvím živnostenského úřadu můžete učinit oznámení vůči správě sociálního zabezpečení, zdravotní pojišťovně a finančnímu úřadu. Využíváte této možnosti?

- ano ne nevím o této možnosti

Pokud ano, jednalo se o podání vůči: správě sociálního zabezpečení

(možno více odpovědí)

zdravotní pojišťovně

finančnímu úřadu

Byla tato služba živnostenského úřadu pro vás přínosná?

- ano spíše ano spíše ne ne

Příloha č. 2 – Rozhovor – seznam otázek

Otázky položené vedoucí živnostenského odboru MÚ v Klatovech a vedoucí živnostenského odboru MÚ v Horažďovicích.

Seznam položených otázek:

1. Jakým způsobem ovlivnilo činnost vašeho ŽÚ zřízení CRM?
2. Jaké zkušenosti máte s provozem základních registrů v rámci vaší agendy?
3. Poskytujete podnikatelům služby Czech POINT?
4. Snažíte se nějakým způsobem informovat podnikatele o legislativních změnách?
5. Kontaktují vás podnikatelé z obvodů jiných ŽÚ?
6. Používají podnikatelé elektronickou formu komunikace s vaším ŽÚ?

MĚSTSKÝ ÚŘAD HORAŽĎOVICE

Obecní živnostenský úřad

Mírové náměstí 1, 341 01 Horažďovice

tel.: +420371430520, fax.: +420371430529, e-mail: radova@muhorazdovice.cz

Váš dopis č.j./ze dne:
Číslo jednací: MH/14515/2013
Spisová značka/pořadí:
Vyřizuje/linka: Radová/20
V Horažďovicích dne: 11. října 2013

Krajský úřad Plzeňského kraje
Odbor vnitřních věcí a krajský
živnostenský úřad
Škroupova 18
306 13 Plzeň

Návrh na rozvoj IS RŽP

V rámci požadavků zařazovaných do Katalogu pro rozvoj IS RŽP navrhujeme zařadit nový report, který by vykazoval statistický přehled o úkonech CRM.

Tento report by měl poskytnout živnostenskému úřadu počty jednotlivých podání odesílaných v dávkách vůči České správě sociálního zabezpečení, Všeobecné zdravotní pojišťovně a Ministerstvu financí.

Tímto by živnostenský úřad získal celkový přehled o stavu odesílaných dávek a jaký je zájem o služby CRM ze strany podnikatelů.

S pozdravem

MĚSTSKÝ ÚŘAD
HORAŽĎOVICE
živnostenský odbor

Marie Šolcová
vedoucí živnostenského odboru